

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Po trboveljskem atentatu.

Komunistični hujskači so uspeli. Zapeljani delavci so sledili njihovim pozivom in na oltar že preobilo z mučeniško krvjo prepojene Jugoslavije so bile položene tri nove žrtve.

Z boleštvu v srcu obkrojuje Slovenija smrt teh svojih najmlajših mučnikov in žaluje za tremi junaki, ki vse svoje življenje niso poznali drugega ko ljubezen do domovine in ki so bili vedno pripravljeni v nje blagor žrtvovati vse, pa tudi svoje življenje.

Slavnemu spominu teh žrtev jugoslovske misli zato naša prva beseda in odkritih glav mora danes ob 6., ko bodo njih zemeljski ostanki položeni k večnemu počitku zaklicati vsa Slovenija:

Večna slava spominu padlih idealistov, večna slava Francetu Šlajpahu, Štanku Znidaršiču in Zarku Boltavčevu!

Toda z boleštvu v srcu moramo obkroževati tudi one nesrečne rudarje, ki so postali žrtev hujskarije komunističnih voditeljev. Ob grobu njihovih tovarišev jim glasno kličemo, da se v svoje lastno dobro odrečejo komunističnim hujskačem, ki so jim prizadejali že toliko gorja in ne daj še nobenih dobrot.

Težko je stanje delavca in zlasti v Trbovljah skrb tuja premogokopna družba, da ni delavcem poslano z rožicami. Toda če kdo, potem so nacionalisti tisti, ki so vedno pripravljani braniti slovenskega delavca proti tuji kapitalistični družbi. Ni so to samo prazne besede, temveč ravno Orjuna je že opetovano dokazala, da zna in hoče nastopiti za koristi slovenskega delavstva.

In prav proti tej Orjuni so klicali komunistični hujskači delavce v naskok. Ali so se ti, le od demagogije živeti kričali bali, da bi dejanska pomoč Orjune več zalegla pri delavskih masah, ko njihove vpijatske fraze o svetovni revoluciji. Ali so ti komunistični hujskači v resnici tako malenkostni, da se boje onih, ki bi pomagali delavstvu?

Ne čudimo se končno, če so komunistični hujskači v resnici tako podli, da se ne sramujejo zaradi svoje nevedne popularnosti tirati delavstvo tudi v nesrečo. Toda čudimo se, da je mogel slovenski delavski razred, nekaj tako zaveden in tako razumen, pasti tako nizko, da je postal plen hujskačev.

Ali je mar pozabljena lanska popolnoma ponesrečena rudarska stavka v Trbovljah? Ali so pozabljeni vsi drugi težki greh, ki jih je zakrivilo vodstvo hujskaške komunistične stranke nad delavstvom? Kadar je bilo delavstvo v sili, kdo mu je pomagal? Ali se niso tedaj ti »voditelji« dosledno skrili? Kadar pa ni bilo nobene nevarnosti, kdo se je pojavil v prvih vrstah? Ali niso prišli zopet vsi hujskači na dan.

In čeprav delavstvo vse to ve, vendar je še mogoče, da imajo med njim hujskači uspehi! Da, to žalostno dejstvo je najbolj obupno in najbolj obžalovano vredno!

Pa danes zapeljani delavci tega nočejo še izpredeti. Toda bojimo se, da bo kmalu prišel čas, ko se bo vse delavstvo se bridi keso in ko bodo po vseh revirjih še glasno kliceli oni dan, ko je bil v Trbovljah izvršen atentat na jugoslovske nacionaliste. Zakaj eno je danes jasno z vso ostroto. Za dolgo časa ne smejo trboveljski rudarji niti poskusiti z meznim gibanjem in danes je Trboveljska premogokopna družba okrepjena tako, kakor še nikoli.

To je »uspeh« komunističnih hujskačev! In ta »uspeh« je za delavce tako žalosten, da bi morali delavci — in ne Orjuna — postaviti tiste, ki so po vzročili trboveljski atentat, pred sodišče.

Taka je bilanca trboveljskega atentata za rudarje.

Drugeč pa je bilanca atentata za nacionalno misel. Zgodovina ne pozna boljsega semena, kakor kri mučnikov. In tisti, ki so streljali v nedeljo v Trbovljah na jugoslovske nacionaliste, tisti so poveljali jugoslovske nacionalno misel, tisti so pospešili njeno zmago.

In v tem je historičen pomen trboveljske krvave nedelje, v tem pa je tudi veličina padlih junakov

Ministrski svet.

Zunanje-politična situacija.

Beograd, 2. junija. (B) Vlada je imela ves dan konferenco, zvečer pa je bila plenarna seja ministrskega sveta, na kateri se je največ razmotrivalo o zunanje-političnem položaju, posebno o meščanski vojni v Albaniji ter o dogodkih v Avstriji, Rumuniji in Franciji. V razgovor so prišli tudi krvavi spopadi med komunisti in Orjuno v Trbovljah. Vlada je sklepala o raznih korakih, ki jih je treba storiti v obrambo naše meje proti Albaniji. Gledati je treba, da ne prestopijo albanski vstaši in roparji na naše ozemlje. Enake ukrepe je sklenil kabinet tudi proti Bolgarski. Glede Rumunije se je postavila vlada na stališče, da naj ostane tamkaj pri starem režimu, ki ga je treba podpirati.

Opozicija zahteva sklicanje skupščine

Beograd, 2. junija. (B) Opozicijski blok je sklenil, naj se na zborovanjih, ki jih bodo imeli zastopniki opozicije med narodom, zahteva od kralja, da se skupščinske seje ponovno skličejo, ker je sedanja rešitev neparlamentarna. Prva brzojavka v tem zmislu je bila poslana kralju včeraj z zemljorad-

niškega zborovanja v Grocki pri Beogradu. V brzojavki se zahteva, naj se skliče skupščina na izredno zasedanje, na katerem bi se imel sprejeti invalidski zakon in zakon o zemljoradniških kreditih kakor tudi podpora za poplavljenice.

Senzacionalne vesti o revoluciji v Rumuniji.

Vesti še niso potrjene. Mogoče je, da so tendenciozne.

Beograd, 2. junija. (B) Danes ob 11. je dospela iz Budimpešte senzacionalna vest, da je včeraj izbruhnila revolucija v Rumuniji, posebno v Bukarešti. Listi so vest takoj afiširali. Rumunsko poslaništvo in naše zunanje ministrstvo nima doslej o tem še nobenega potrdila. Brzojavke, ki so do večera prišle v Beograd iz Rumunije, ne vedo o revoluciji ničesar povedati. Ni izključeno, da je vest lansirana iz Budimpešte z gotovo tendenco.

Beograd, 2. junija. (B) Iz Rumunije prihajajo vesti o velikem nezadovoljstvu opozicije proti današnjemu režimu, ki mu stoji na čelu general Averescu.

Beograd, 2. junija. (Z) V mestu razširjene vesti o vstaji v Bukarešti so med seboj v protislovju tako glede

uspeha, kakor glede obsega revolucije. Jasne slike o položaju v Bukarešti na ta način ni mogoče dobiti. Naša vlada ni še dobila nobenih poročil iz Rumunije. Budimpeštanski list »Az Ujsag« javlja, da je bil v soboto od kralja sprejet v avdienci Avarescu in izjavil, da bo zrušil Bratianovo vlado, če treba tudi s silo. V ta namen je včeraj pripeljal 50 tisoč svojih pristavev na bucareške ulice k demonstrativnemu sprevodu. Bratianu je baje izjavil, da bo preprečil vsako demonstracijo. Če bi se pa kljub temu poskušale kake demonstracije, bo poskušil demonstrante razgnati s kavalerijo. Vesti, ki so se davi razširile po Beogradu, so bržkone v zvezi z vestjo »Az Ujsag«. Razširjene so nadalje, bržkone iz Budimpešte, vesti, da sta rumunski kralj in kraljica pobegnili iz Bukarešte.

Vstaja v Albaniji.

Boji med vstaši in vladnimi četami. — Vstaši so zavzeli Skader.

Beograd, 2. junija. (B) Po zadnjih vesteh, ki so dospelo iz Albanije, je ondi že izbruhnila meščanska vojna. V soboto zvečer okoli 8. je napadla četa Redžepa Šajla s 100 Malisori, ki jih vodita poslanca Gurakuči in Džamil beg Pušati, orožnike in vladne pristave v Skadru. Razvil se je ljut boj po ulicah, ki je trajal vso noč. Zjutraj so zavzeli vstaši del mesta do stare turške vojašnice. Vladne čete in orožniki držijo prefekturo (policijo), občinsko hišo in postojanke pri Tepe ter muslimanski del mesta. Uporniki imajo 700 vojakov, 100 Malisorov, štiri gorske topove in nekaj streljanih, vladne čete pa imajo sedaj 400 prostovoljcev — muslimanov, 300 orožnikov in štiri strojnice. Vstaši so vso noč obstreljevali s topovi prefekturo, kjer se je utaboril poveljnik orožnikov s svojimi možmi. lačelnik orožnikov Fašeri je padel v tem boju. Na obeh straneh je precej mrtvih in ranjenih.

Po poslednjih vesteh je začela obramba Skadra popuščati. Pričakovati je vsak trenutek, da se uporniki polaste mesta.

Beograd, 2. junija. (Z) V soboto ob 8. zvečer so se začeli boji med albanskimi vladnimi četami in med revolucionarji za posest Skadra. Vodja ustanove Redžib Šajla je začel napad z naskokom na vojašnico, v kateri je bilo 40 vladnih orožnikov in množica meščanov, ki drži z tiransko vlado. Vlad-

ne čete so slabo oborožene in nimajo dovolj municije, medtem ko so pristare Redžib Šaji uspelo, da osvoji vojašnico. so se pridružili tudi katoliški malisori preko 1000 ljudi. Redžib Šaja razpolaga z artilerijo in ima dovolj municije. Napad je trajal vso noč. Vojašnico so bombardirali. Komandant vladnih orožnikov je padel. Še-le kasno v noč je Redžib Šaji uspelo, da osvoji vojašnico. Tako je ves Skader padel v njegove roke.

Beograd, 2. junija. (Z) Iz Tirane javljajo, da se je tam ustanovila liga častnikov, ki so zvesti vladni. Liga je odposlala v Skader delegacijo, ki naj vzpostavi mir. Vironi, ki mu je regent poveril sestavo kabineta, je pozval vse šefe opozicije iz Skadra in Valone v Tirano na posvetovanje. Vironi upa na uspeh svoje misije, četudi je v južni in severni Albaniji državljanska vojna. Z mobilizacijo vladnih pristavev se nadaljuje.

Atene, 2. junija. (B) Grška vlada je dobila od svojih mejnih oblastev poročilo, da so albanski vstaši zavzeli mesto Argiro Kastro. Ustaši se pomikajo proti Tirani. Na čelu jim je eden od skaderskih polkov, ki so se pobunili.

Tirana, 2. junija. (B) Tukaj so splošno uverjeni, da bodo vladne čete porazile vstaše. Pričakuje se, da bo poselga v meščansko vojno Italija, čije vojne ladije se nahajajo v bližini Skadra.

Nade opozicije.

Beograd, 2. junija. (B) Ker je Ljuba Jovanović postal podnačelnik radikalne stranke, izraža opozicija nado tako v časopisju, kakor na svojih posvetovanjih in zborovanjih, da bi mogoče Ljuba Jovanović v kratkem prišel na krmilo radikalne stranke. Ker Jovanović brani idejo sporazuma s Hrvati v nasprotju s politično koncepcijo Pašića, ni izključeno, da ne bi radikalna stranka v kratkem začela z drugačno

politiko. To spravljajo tudi v zvezo z akcijo in razpoloženjem v radikalni stranki in z velikim nerazpoloženjem proti samostojnim demokratom, končno pa tudi željo, da bi se v Beogradu ne vodila surova politika. Če bi Jovanović ne uspel, kandidira opozicija stalno Nastasa Petrovića.

Naročajte in širite „Narodni Dnevnik“!

Atentat na avstrijskega kancelarja.

Dunaj, 2. junija. Včeraj ob 19.10 je streljal neki tkalec iz Pottendorfa na zveznega kancelarja dr. Seipela v trenutku, ko je kancelar izstopil iz vlaka. Kancelar je bil težko ranjen v pljuča, vendar ne smrtno. Atentator si je takoj po dejanju pognal kroglo v trehah. V pismu na ženo pravi, da je bil za atentat določen in da ga je moral izvršiti. Zove se Karel Jawurek. Atentatorja so prepeljali v splošno bolnico, kancelarja pa v bolnico na Wiednu.

Zakaj je Jawurek izvršil atentat?

Dunaj, 2. maja. (K) Atentator Jawurek, ki se nahaja pod strogim nadzorstvom v bolnišnici, se je začel davi kesati svojega čina. Ko so mu prinesli zajutrek, je izjavil, da noče zavžiti ničesar, dokler zvezni kancelar zopet ne ozdravi. Ponovno je zahteval, naj pride k njemu njegova priletna mati. Poizvedbe v Pottendorfu so dognale, da je Jawurek, ki je stanoval ondi z ženo in dvema otrokoma v majhnem stanovanju predlinice, kjer je bil uslužben, živel v bednih razmerah in da je občeval le malo z ljudmi. Pri tovariših je veljal kot zaprt in zamišljen človek.

Dunaj, 2. maja. (K) Dopoldne je policija zaslila atentatorja Jawurka z dovoljenjem zdravnika. Napadalec priznava v glavnem svoj čin. Povedal je, da je trpel kot dminar v predlinici, s svojo rodbino bado. Večkrat je slišal, da je zvezni kancelar dr. Seipel največ kriv bede širokih plasti in je zato sklenil spraviti ga s poti. V soboto je dvignil v okrajni bolniški blagajni v Badnu bolezenski prispevek za svojo rodbino v znesku 700.000 kron, ki jih je pa porabil zase. Še isti dan se je peljal v Dunajsko Novo mesto, kjer je izvedel, da

porablja dr. Seipel ekspresni vlak za Dunaj. V njem je dozorel sklep, da izvrši atentat pri vlaku.

Stanje kancelarja dr. Seipela.

Dunaj, 2. junija. (K) Kakor piše »Wiener Allgemeine Zeitung«, je dr. Seipel navzlic svojim ranam danes imel razgovore z merodajnimi politiki.

Dunaj, 2. junija. (K) Bulletin ob 10. uri 15 minut: Temperatura 37,5. Srce deluje krepko in pravilno, žila 120, dihanje 28, splošno zelo povoljno. Sprejemanje hrane popolnoma zadovoljivo. Bolnik je subjektivno in objektivno čil in se za vse dogodke živahno zanima.

Sožalje ministrskega predsednika Pašića.

Beograd, 2. junija. (B) Ministrski predsednik Pašić je poslal avstrijskemu zveznemu kancelarju dr. Seiplu brzojavko, v kateri mu izraža sožalje radi atentata.

Sožalje francoske vlade.

Pariz, 2. junija. (K) Po nalogu francoske vlade je zastopnik zunanjega ministra posetil avstrijskega poslanika in mu glede na atentat proti zveznemu kancelarju dr. Seiplu izrazil sožalje in ogorčenje svoje vlade nad atentatom, hkrati pa iskreno željo, da bi zvezni kancelar čimprej ozdravel.

Dunaj, 2. junija. (K) Danes dopoldne se je sestel ministrski svet pod predsedstvom zunanjega ministra dr. Grünbergerja Posvetovanjet se bo nadaljevalo, ko se povrne podkancelar dr. Frank. Opoldne so imele večinske stranke seje v parlamentu, ki so se jih udeležili tudi člani kabineta.

Ruske priprave na besarabski mejl.

Beograd, 2. junija. (Z) Iz sovjetske Rusije je v Beograd dospelo poročilo o velikih pripravah sovjetov na mejah Besarabije. Kakor se je izvedelo, delajo municijske tovarne pulilovske noč in dan. Neprenehoma se pošiljajo nove čete na besarabsko mejo. Tam je že precejšnje število boljševiških čet, ki so vse dobro opremljene z orožjem, obleko in municijo. Tudi hrana, ki jo dobivajo čete, je izvrstna. Morala vojske je prav zadovoljiva. Poveljniki te vojske so počenši od najnižjega častnika samo častniki, ki so se šolali pri kadru.

Herriotovi načrti.

Pariz, 2. junija. (Havas) Herriot je imel na seji izvrševalnega odbora socijalistično-radikalne stranke govor, v katerem je naglašal, da hoče voditi vlado skupaj s kartelom levice. Ako hočejo socijalisti sklenjeno vstopiti v vlado, se bo posvetoval z njimi o razdelitvi portfeljev in o programu. Ako pa se odločijo le za politiko podpiranja, bo zahteval Herriot formalni dogovor za skupno delovanje v svrhu izvedbe določenega programa. Ako pa bi socijalisti odbili tako obvezo, bi moral Herriot odkloniti sestavo nove vlade. Končno je naglašal svojo voljo, da se udeležiti mir in vzpostavi ravnovesje v državnem proračunu.

Pogajanja z Italijo.

Beograd, 2. junija. (Z) Pogajanja z Italijo o tranzitnem prometu z Reko preko našega ozemlja so zaključena v zmislu določil mirovnih pogodb s tem rezultatom, da mora biti tranzit z Reko svoboden. Rešiti je treba samo še nekaj podrobnih vprašanj. Kar se tiče pogajanj o carinskih tarifih, so se pokazale težkoče, ker se italijanska delegacija obotavlja, da bi se pogajala na podlagi nove carinske tarife, ki še ni vstopila v veljavo, in zahteva, da se za osnovo pogajanj vzame naša, sedaj veljavna, carinska tarifa. To so težkoče resne narave in rešitve dosedaj še ni.

Uradna ugotovitev napada v Trbovljah.

Ljubljana, 2. junija. Uradna komisija, ki je preiskala dogodka v Trbovljah, je ugotovila, da so padli prvi strelji iz komunističnih vrst. Vest, ki jo je priobčil »Slovenec«, da je bila izvršena nad Fakinom justifikacija, je popolnoma izmišljena kleveta, ker se ni zgodila nad nikomur kaka justifikacija.

Borzna poročila.

Beograd, 2. junija. Devize. Dunaj 0.1160—0.1162, Bukarešta 35.50—35.75, Ženeva 1452—0, London 356.75—357.26, Milan 358—359, New York 82.60—0, Pariz 410—412, Praga 243.25—243.50, Sofija 58.50—59. — Valute. Češkoslovaške krone, zaključek 241.50.

Zagreb, 2. junija. Devize. Dunaj 0.1155—0.1175, Budimpešta 0.09—0.11, Bukarešta 0—36.75, Italija, izplačilo 356.40—359.40, London 356.25—359.25, New York, ček 82.70—83.70, Pariz 407.50—412.50, Praga 242—245, Praga, ček 241.25—244.25, Svica 1463.50—1473.50. — Valute. Dolarji 81.50—82.50, avstrijske krone 0.1152—0.1172, češkoslovaške krone 237.50—240.50, italijanske lire 354.50—357.50.

Trst, 2. junija. Devize. Zagreb 27.90—28.10, Francija 113.50—114.50, London 99.75—100, New York 23.10—23.20, Svica 408—411, Praga 67.50—68, Dunaj 0.03175—0.03275. — Valute. Dinarji 27.90—28.15, dolarji 23—23.15, avstrijske krone 0.03175—0.03275, funti 99.60—99.90.

Curth, 2. junija. Beograd 6.95, New York 568.50, London 24.51, Pariz 27.80, Milan 24.525, Praga 16.65, Budimpešta 0.0065, Bukarešta 2.35, Sofija 4.05, Dunaj 0.0079625.

Dunaj, 2. junija. Devize. Beograd 858—862, Berlin 16.85—17.15, Budimpešta 0.76—0.82, Bukarešta 299—301, London 306.300—307.300, Milan 3074—3086, New York 70.935—71.185, Pariz 3477—3493, Praga 2080—2090, Sofija 503—507, Curth 12.490—12.540. — Valute. Dinarji 854—860, dolarji 70.460—70.860, bolgarski lev 488—496, nemške marke 16.50—16.90, funti 304.500—306.100, francoski franki 3435—3465, lire 3070—3090, romunski lei 294—298, švicarski franki 12.375—12.455, češkoslovaške krone 2062—2078, madžarske krone 0.70—0.76.

Praga, 2. junija. Beograd 42.25, Dunaj 4.76, Berlin 8.20, Rim 150.875, avstrijske krone 4.76, lire 150, Budimpešta 3.79, Pariz 171.25, London 146.80, New York 3.79, Curth 602.50.

Berlin, 2. junija. Beograd 5.09, Dunaj 5.89, Milan 18.10, Praga 12.27, Pariz 20.55, London 18.08, New York 4.19, Curth 73.72.

Komunistični atentat v Trbovljah.

KOMUNISTIČNE HUJSKARIJE. — DOBRO PRIPRAVLJEN ZAVRATEN NAPAD NA ORJUNAŠE. — KRVAVA NEDELJA V TRBOVLJAH. — TRIJE UGLEDNI ORJUNAŠI UBITI, VEČ TEŽKO RANJENIH. — UBITI KOMUNISTI. — SLOVESNO RAZVITJE PRAPOROV SE JE VSEENO DOVRŠILO. — PO ATENTATU. — DEMONSTRACIJE V LJUBLJANI. — UTIS V SLOVENIJI. — KLEVETE »SLOVENCA«.

V nedeljo, dne 1. junija se je imelo vršiti v Trbovljah slovesno razvite prapora tamošnje Orjune. Ker je vladalo za to slavlje v vseh nacionalnih krogih največje zanimanje, je bilo pričakovati, da se bo razvilo slavlje Orjune v pravo manifestacijo nacionalne Orjune.

Da to preprečijo so napeli komunistični hujškarji vse sile in tajno in javno, na nalašč za to prirejenih shodih in v svojih listih z vso vehemenco agitirali med delavstvom, da mora za vsako ceno onemogočiti nacionalno manifestacijo, ker da imajo v rdečih Trbovljah pravico nastopa samo pristaši rdečega terora. To se je glasilo in javno povdarjalo in zato je postalo slovesno razvite prapora trboveljske Orjune častna zadeva vseh nacionalistov, ker vendar ne gre, da bi v svobodni Jugoslaviji vladal rdeči teror in da bi imel pravico agitacije samo komunistični agitator, ne pa tudi jugoslovenski idealist.

Hujškarje »Glasu Svobode«.

S posebno vneto se je zagnal proti trboveljski slavnosti komunistični »Glas Svobode«. V svoji številki z dne 22. maja je »posvetil« Orjunaš kar cel članek. V tem članku čitamo sledeče zanimive stvari:

»Orjunaši so sklenili, da pridobivajo potom shodov pristaše za svoje zločinske namere... Na muho so vzeli tudi čisto delavске kraje. To pomenja direktno izzivanje delavstva. Delavstvo ne sme dopustiti (debel tisk je ob »Glasu Svobode«), da bi orjunaši neovirano širili svoje nazore. (Torej niti idejna borba ni dovoljena Orjunaš, Op. ured.). Orjunaši hočejo začenjati ofenzivo proti proletariatu, najprej s shodi, potem s silo... Motijo se oni delavci, ki mislijo, da zadostuje pobijati orjunaše le v tisku in v besedi. Proti fašizmu treba nastopiti z disciplinarno obrambno proletarsko organizacijo, zakaj samo tako je mogoč odpor proti roparskim napadom.

Se jasneje pa je govoril »Glas Svobode« na drugih mestih, ko je odločno povdarjal, da se sedanja parlamentarna kriza ne da rešiti z volivnimi kroglicami, temveč samo z revolucijo. Zadnji »Glas Svobode« je to hujškarijo še poudaril in pisal že odkrito, da je spas edinole v revoluciji.

Ker pa hujškaška pisava »Glasu Svobode« še ni zadostovala, so prirejali komunisti po Trbovljah številne sestanke in shode, na katerih so še z vso večjo strastjo hujškali, kakor pa v svojem glasilu, ker so bili varni pred cenzorjem. Tako so priredili celo na dan razvite prapora tik pred pričetkom slavnosti, hujškaški shod, kjer so dali poslednja navodila in ohrabril zadnje omahljivce.

Hujškaški so dobro pripravili tla in edino na nje pade odgovornost za vse tragične dogodke, ki so se v nedeljo odigrali v Trbovljah.

KRVAVA NEDELJA V TRBOVLJAH.

Na kolodvoru

V Trbovljah je bilo v nedeljo jutraj zelo živahno. Od vseh strani so prihajale Orjune, da se udeležijo slavnosti razvite prapora Orjune v Trbovljah. Med gosti je bilo tudi 50 zagrebških

Orjunašev z dr. Andjeljnovičem na čelu. Prav tako so bile zastopane Orjune iz Štajerske, a iz Ljubljane je prišla godba Dravske divizije s kapelnikom dr. Čerinom, potem zastopstvo oblastnega odbora Orjune s Stankom Žnidaršičem, Zarko Boltavzerjem, Francecom Šlapahom in inž. F. Kranjcem.

Predsednik trboveljske Orjune je pozdravil goste, nakar se je formalno sprevod,

broječ do 1000 Orjunašev in Orjunašic v kroju in v civilnih oblekah. Povorko so med potjo ljudje navdušeno pozdravljali in obsipavali Orjunaše s cvetjem. Vse je kazalo, da se bo slavnost izvršila v najlepšem redu in popolnoma nemoteno.

Atentat komunistov.

Sprevod se je pomikal med sviranjem godbe in popevanjem nacionalnih pesmi dalje mimo Počivavškove kapele do novega Rudarskega doma. Tu pa je stalo kakih 150 komunistov, ki so imeli pripete rdeče znake. Dokler je korakala mimo njih godba, so bili komunisti popolnoma mirni in slišal se je klic: Godbo pustimo mimo. V trenutku pa, ko so šli mimo Rudarskega doma praporščaki in zastopstvo oblastnega odbora Orjune, so se vsule iz skupine komunistov na Orjunaše psovke, kakor: Fej, Orjuna! Doli z Orjuna! Abzug Orjuna! V tem je zapovedal četnik Žnidaršič: Mirno! Takoj na to pa se je pognal eden od komunistov proti praporščakom, hoteč enemu iztrgati prapor iz rok. Istočasno so že tudi padli iz vrst komunistov prvi strelci. Oblastni četnik Stanko Žnidaršič, ki je hotel braniti ogroženi prapor, je bil takoj mrtev. Nastalo je splošno streljanje in kmalu je padel še Zarko Boltavzer, glavni šišenski Orjunaš. Nastalo paniko sta povzročila dva silna poka, ki sta se čula iz sredine zmešnjave. Med sprevod sta bili namreč vrženi iz bližnje brivnice dve bombi, ki sta se s strašnim pokom razleteli. Nekateri, ki so ohranili tudi v splošni zmedbi prisotnost duha, so se vrgli na tla in se tako izognili še večjim žrtvam. Vendar so drobci od bomb ranili več oseb, med njimi tudi težko Franca Šlapaha.

Komunisti so med tem neprestano streljali in strelji so padali tudi iz Rudarskega doma. Orjunaši so nato z naskokom osvojili Rudarski dom in pregnali atentatorje. V tem je dospela tudi žandarmerija in oddala salvo v zrak, nakar so se razbežali poslednji komunisti.

Kako so umirale žrtve?

Ko je bil Boltavzer smrtno zadet, se je zgrudil in še povprašal: »Kje je naš prapor?« Nato je želel vstati. Dali so mu vode in prinesli prapor. Umirajoči Boltavzer je prišil rob prapora na svoja usta, ga poljubil in — izdihnil.

Franca Šlapah je neprestano prosil, naj ga spravijo v Ljubljano, ker noče v Trbovljah umreti. Odnegli so ga na kolodvor, da bi ga opoldne odpeljali v Ljubljano. Vsi silni bolečini v trebuhu, kamor je bil zadet, pa je začel pojemati. S slabotnim glasom je naročil: »Skrbite za moje otroke!«, nakar je umrl.

Žnidaršič, ki je padel kot prvi, je bil na mestu mrtve in ni izpregovoril nobene besede več.

Žrtve.

Kot prva žrtev je padel

Stanko Žnidaršič,

oblastni četnik Orjune. Žnidaršič je bil rojen l. 1890 v Matenji vasi pri Prestranku. Za časa vojne je bil kot Slovenec zelo preganjan in to tembolj, ker je njegov oče pobegnil v Srbijo. Fašisti so razpisali na njegovo glavo več tisoč lir. On pa je bil med nami in ko se je ustanovila ljubljanska Orjuna, je bil Žnidaršič njen soustanovitelj ter pozneje eden njenih najagilnejših članov. Po poklicu agronom je postal upravnik posestva Vilsoni na Bledu. Mlad in neoznejen, a zelo idealen mož, se ni politično udeleževal nikjer, vse njegovo delo izven stanovniških dolžnosti je bilo posvečeno Orjuna. — Kroglja mu je prodrla srce in bil je takoj mrtev. Njegovi stariši prebivajo v zasednem ozemlju.

V krvavem metežu je sledil Žnidaršiču v smrt mladi

Zarko Boltavzer,

rojen l. 1900 v Vipavi, a stanojoč v Sp. Šiški, kjer je bil tudi glavni šišenski Orjunaš. Po mišljenju je bil pristaša JDS, a uslužben je bil v Kmečki posojilnici kot uradnik. Ko so se l. 1919 zbirale v Ljubljani legije dobrovoljcev za na Koroško, je bil Zarko Boltavzer eden tistih, ki ga je čista in idealna ljubezen do domovine vodila braniti naš Korotan. Kot vojak je imel lepe sposobnosti in jekleno voljo. Po cele ure in to po noči, je prezeboval prostovoljno v nad pol metra visokem snegu v Koroških gorah in ko se je vračal, je bil vesel in zadovoljen ter ves srečen, da more služiti domovini. V naši armadi je postal rezervni podporočnik. Njegovo upolno življenje pa je pretrgal drobci granate, ki ga je zadeli v glavo. Njegovoga obraza ni mogoče spoznati. Izgleda, kot ena sama velika rana.

Morda najbolj tragična pa je bila smrt tretje žrtve

Franceta Šlapaha.

Rojen je bil l. 1893 v Ljubljani, študiral je v Grazu in postal magister pharmaciae. Ni bil še dolgo ožejnen in komaj enega otroka je imel. Zaposlen je bil v tovarni pharm. predmetov »Kolač«. Do leta 1920 je bil član starešinstva JSS. Bil je zelo agilen član Orjuna. Šlapah ima veliko zevajočo rano v trebuhu. Zadeti je bil od več krogelj in od drobcev granate. Pokojni Šlapah je bil tudi aktiven član Preporodcev. Na Starem trgu št. 9, kjer je s svojo družinico stanoval, pa objekujeta težko izgubo neotolajljiv otrok in žena, ki je že v 7. mesecu blagoslovljena stanja.

Razvite prapora.

Po končanem boju s komunisti se je izvršilo razvite prapora popolnoma mirno, dasi ne ob taki udeležbi in razpoloženju, kakor bi se sicer.

Utis v Trbovljah.

Prebivalstvo Trbovelj je nad temi dogodki zelo razburjeno. Že dopoldne, ko so zborovali komunisti neposredno pred Orjunaško svečanostjo, so nekateri s strahom pričakovali krvavih dogodkov, na katere so pripravljali komunistični hujškaški svoje zasleplence z vzklikanjem: Vse Orjunaše je treba pobiti. Treznejši rudarji so sicer svarili ljudi, pa bilo je zaman. Grozovite posledice atentata pa so iztrezile vse prebivalstvo in danes obsojajo vse Trbovelje komunističen atentat, ki bo vzrok novim trpljenjem delavstva.

Odhod Orjunašev.

Nekaj Orjunašev se je odpeljalo z opoldanskimi vlaki, ostali pa zvečer. Ljubljanska Orjuna je nameravala odpotovati ob pol 6. uri zvečer. Ko so hoteli vzeti s seboj v vlak svoje mrtve tovariše in se je temu orožništvo uprlo, so se nekateri Orjunaši vlegli na tračnice pred lokomotivo z izjavo, da ne gredo v Ljubljano brez svojih mrtvih bratov.

Slednjič jim je bilo dovoljeno vzeti mrtve s seboj.

Prihod v Ljubljano.

Zvečer okoli 7. ure je prispel vlak z 20 minutno zamudo v Ljubljano. Na kolodvoru je bilo zbrano veliko občinstva, ki je že popoldne zvedelo za krvave dogodke v Trbovljah. Uniformirani Orjunaši so dvignili svoje mrtve tri tovariše na rame in jih v dolgem sprevodu ponesli v mrtvašnico k sv. Krištofu. Mrtvi Orjunaši so bili okrašeni s poljskim cvetjem in odeti v Orjunaške zastave. Žrtve je spremljala množica ljudi tiho, v globoki žalosti.

Demonstracije.

S pokopališča se je vrnila povorka v mesto, kjer je zvečer demonstrirala proti komunistom. Demonstranti so zahtevali izobesitev črne zastave na magistratu. Prav tako so bile takoj ukinitve vse predstave v gledališču in kinu ter koncerti po javnih lokalih. Nekaj Orjunašev je odšlo na dom dr. Lemeža, katerega pa ni bilo doma. Pri dr. Lemežu ženi je bil komunist Hlebec, katerega so Orjunaši nekoliko okrcali. Vojaštvo in policija sta zastražila »Železničarski dom« na Turjaškem trgu in dr. Lemežovo stanovanje.

V znak žalovanja je izobešenih po Ljubljani veliko črnih zastav. — Občinstvo trumoma obiskuje žrtve, ki leže na mrtvaškem odru v avliji »Nar. doma«. Pogreb padlih bo danes popoldne ob 6. uri izpred Narodnega doma na pokopališču k Sv. Križu.

Ranjenci.

Ranjenci, ki leže v ljubljanski splošni bolnici so:

Fajn Ludovik, 26 let star, oženjen slikar iz Zagorja.

Weinberger Mirko, 27 let star, oženjen, steklar, Zagorje.

Hlebec Ivan, 21 let star, samski, steklar, Zagorje.

Obuha Helena, 54 let stara, omožena, upokojena rudarka.

Lebar Alojzij, 48 let star, oženjen, delavec pri Hudoverniku v Radovljici.

Kralj Edvard, 21 let star, del. juž. žel., Ljubljana.

Razboršek Karol, 20 let star, rudar, Trbovlje.

Vsi ranjenci imajo lažje poškodbe na glavi. Edino Weinberger in Hlebec sta resnejše ranjena, vendar smrtnonevarno nobeden.

VTIS TRBOVELJSKIH DOGODKOV V MARIBORU.

O krvavih dogodkih v Trbovljah so prispeli v Maribor prve vesti že kmalu popoldan, ko so prišli prvi udeleženci. Vestil so vzbudili na sokolskem telovadišču in v celim mestu velik vtis in se ni ves popoldan in večer govorilo o drugem kakor o tem. Vsa javnost odločno obsoja nastop komunistov in zahteva najostrejšo mero proti boljševičkim metodam v naši državi.

UTIS V BEOGRADU.

Beograd, 2. junija. (B) Vest o večerašnjih dogodkih v Trbovljah so povzročile v Beogradu veliko senzacijo. Opozicija je takoj začela praviti, da so ti krvavi dogodki prvi odgovor današnjemu režimu. Vlada ni hoteli ugotavljati, da so ti dogodki posledica akcije in agitacije klerikalcev, ki zavajajo množice in ki so sami udeleženi na stvari. Pribeževanje »Reč« prinaša danes obširno poročilo o izrednih v Trbovljah. List napoveduje pri tej priliki, da bo vlada storila vse potrebne korake, da se v bodoče

taki dogodki ne ponove. Vlada je danes poslala v Ljubljano višjega uradnika iz notranjega ministrstva, da tamkaj in v Trbovljah preišče zadevo in potem poroča o tem vladi. Kabinet je sklenil, da bo z največjo strogostjo postopal proti povzročiteljem krvavih dogodkov v Trbovljah.

Predsedništvo okrožnega odbora Narodne radikalne stranke

za ljubljansko oblast in mestni odbor NRS za Ljubljano sta na svoji seji 2. junija t. l. sklenila, da je izreči oblastnemu odboru organizacije jugoslovenskih nacionalistov najiskrenejše sožalje in sočustvovanje ob priliki krvavih dogodkov v Trbovljah ter da položita venec v imenu NRS na grob za jugoslovensko nacionalno idejo padlih žrtve.

Dalje sta združena odbora sklenila, da se pošlje utemeljena predstavka glede komunističnega gibanja v Sloveniji ministru za notranje zadeve.

Končno sta združena odbora izrekla obžalovanje, da je izvestno časopisje poročilo žalostno priliko ter skušalo NRS spraviti v kompromitacijo zvezo z dogodki v Trbovljah.

Oblastni odbor Saveza dobrovoljcev Krajevine SHS v Ljubljani

je sprejel na svoji izredni seji dne 2. junija 1924. sklicani povodom trboveljskih dogodkov, sledečo resolucijo:

Zvesti veliki ideji narodnega osvobodjenja in ujedinenja se klanjamo spominu žrtve, padlih za isto idejo.

Obsojamo moralne in dejanske povzročitelje bratomornega čina, s katerim so si oni blazno domišljali, da zamorejo zadušiti ali zaježiti jugoslovensko državno in narodno misel v njenem nujno zmagovitemu razmahu.

Zahtevamo od državne oblasti, da nemudoma in brezobzirno zajamči dolžno spoštovanje vzvišeni ideji edinstva, zgrajenega na kosteh nešteti najboljših sinov našega naroda. V to svrhu smatramo za neobhodno potrebno, da dajajo državni organi s svojim javnim delovanjem sami najboljši vzgled in da jih ne vodijo partizanski strankarski interesi, v katerih vidimo izvor vsega zla.

Naglašamo, da je jugoslovenska misel največja moralna sila, ki edina more družiti vse sloje v bratskem sodelovanju za razvoj in napredek celokupnega naroda.

Izjavljamo, da bomo, dosledni svojim tradicijam, stali neomajno na braniku dosežene svobode in ujedinenja našega naroda, če treba tudi z najskrajnejšimi žrtvami.

Tovariši dobrovoljci!

Jutri se udeležimo korporativno pogreba trboveljskih žrtve. Zbirališče ob pol 12. pred vhodom i. državne gimnazije. Udeležba dolžnost. — Odbor.

Sokolstvu!

Padle so žrtve ideje narodnega edinstva in državne misli, ki je temelj ujedinenega jugoslovenskega Sokolstva.

Poklicani smo, da padlim bratom Šlapahu, Žnidaršiču in Boltavzerju izkazemo bratsko ljubav na zadnji poti. Te žrtve so obenem naši sokolski bratje.

Pozivljamo vse brate, da se vsi do zadnjega udeležijo pogreba v kroju, Država s prapori.

Zbirališče na vrtu Narodnega doma ob pol šestih popoldne.

Bratje, ki nimajo kroja, in sestre se v civilu z znaki udeležijo pogreba med ostalim občinstvom.

Zdravo!

Starešinstvo JSS.

Pogreb trboveljskih žrtve je ob 6. uri pop. in ne ob 5., kakor je bilo včeraj javljeno.

»No,« je vzkliknila deklica, »naj bo kdor hoče — dolgujemo mu svoje življenje. Naj ga bog blagoslovi in varuje v tej temni džungli!«

»Amen!« je odvrnil Clayton.

Tedaj sta ugledala Esmeraldo, ki je sedela na tleh. Njene velike oči so blodile okrog, kakor bi ne verjela, da je še živa.

In vrh tega ni niti vedela, da jo je hotela njena lastna gospodarka usmrtiti. Rešil jo je krik levine, ob katerem se je Jane Porter tako zdržnila, da je strel zgrešil cilj in se je krogla zarila v tla.

Zdaj se je tudi pri Jane Porter pojavila reakcija. Zgrudila se je na klop v nervoznem joku.

»Zelo čudno.«

Par milj južno od kočje sta stala na peščenem obrežju dva stara moža in debatirala.

Pred njima je ležalo atlantsko morje, za njima črna celina s svojimi neprodinimi črnimi pragozdi.

Okrog so renčale in tulile divje živali. Hodila sta že več milij, da bi našla kočjo, toda zmirno v neposredni smer. Bila sta izgubljena, kakor bi se na-

enkrat znašla v čisto drugem svetu. V tem položaju bi vsak človek posvetil vse svoje misli pretečim nevarnostim in pa iskanju prave poti.

Le onadva ne. Vneto sta razpravljala o vpadu Maurov v Španijo, o njihovi kulturi in o slučaju, kako bi bilo v Evropi, če bi Mauri zmagali.

Tedaj so se pojavili v temnem tropičnem grmovju obrisi tujega bitja.

»Gospod profesor, — lev!« je zakričal mr. Philander.

»Da, da, mr. Philander — lev, če že hočete uporabljati poulične izraze. Toda kaj sem hotel reči...«

»Oprostite, gospod profesor,« ga je prekinil mr. Philander, »dovolite pripombo, da se vpliv Maurov, ki so bili v petnajstem stoletju poraženi, pozna še dandanes. Toda predno nadaljujete pogovor, morava pogledati, kako blizu je že Felis carnivora.«

Medtem se je lev mirno in dostojanstveno približal obema na deset korakov; onadva sta ga radovedno opazovala.

Obalo je obsevala polna mesečna luč, da sta se postavi obeh čudnih mož jasno odražali od rmenega peska.

»To ni v redu,« je razburjeno vzkliknil profesor Porter. »Mr. Philander, svoj živ dan še nisem videl, da bi bilo zverem dovoljeno hoditi okrog izven kletke. Ta pregrešek si je gotovo dovolil ravnatelj bližnjega zoološkega vrta.«

»Res je, gospod profesor,« je odvrnil mr. Philander, »toda najbolj umestno je zdaj zaglo dejanje. Roidiva dalje.«

Prijel je profesorja za roko, da bi prišla iz levje bližine. Čez nekaj časa se je ozrl in z grozo opazil, da je stopal lev za njima. Prijel je profesorja še krepkeje in pospešil korak.

»Toda kaj sem hotel reči, mr. Philander,« je nadaljeval profesor Porter.

Toda mr. Philander je pogledal še enkrat nazaj in videl, da jo lev s hitrimi koraki ubira tesno za njima.

»Zasleduje naju!« je vzkliknil mr. Philander in stekel.

»Le počasi, mr. Philander!« je dejal profesor. »Ta naglica se ne spodobí učenjakom. Kaj bodo mislili naši prijatelji, če vas slučajno vidijo s ceste, in opazijo, kakšne burke uganjava. Ohraniva svoje dostojanstvo.«

Mr. Philander je še enkrat skrivaj okrenil glavo.

O groza! Lev je bil kmaj še pet metrov od »učenjakov«.

Mr. Philander je spustil profesorjevo roko in se spustil v divji beg.

»Kakor sem torej dejal,« je pričel profesor Porter znova in se že hotel pričeti pogovarjati sam s seboj, ko je vendar tudi on pogledal nazaj, videl strašne rmenе oči, in polodprto žrelo bestije, ter jo ubral z opletajočimi škrici in svetlimi svilenim klobukom za mr. Philandrom.

Tik pred njima je temnel gozd. Mr. Philander je nameril na svoje skoke, da bi dosegel do drevia. Istočasno pa je iz tega drevia dvojne ostrih oči opazoval potek tekme.

Bil je Tarzan. Vedel je, da lev za enkrat še ni nevaren; gotovo je bil namreč popolnoma sit, da je tako udobno preganjal svoj plen.

Dokler ima poln trebuh in ni razdražen, ne stori nikomur nič zalega in morda se bo naveličal sledovanja in se vrnil v džunglo.

Nevarno bi bilo samo, če bi se kdo od obeh izpodtaknil in padel. Potem bi vzplamtela njegova krvoločnost in v trenutku bi raztrgal oba.

Sprejemam dame in gospodine

v praktičen pouk v svrhu priučitja si za lastno rabo samostojno izvrševati vsakvrstne modne klobuke. — S 1. junijem tudi večerni tečaj. Kone učni tečaj za modno obrt in mod. salon Al. Vlod-Mozetič, Ljubljana, Pred Škofijo 21/II

Dne 16. junija ob 15. uri pop. prodala se bode na javni prostovoljni dražbi na Lavi št. 14 pri Celju

vila, enonadstropna z 12 sobami, z gospodarskim poslopjem in cka. 5 oralov vrta (deloma park). Paromlin 20 vodna HP, 60 parna HP, kapaciteta en vagon. Moderno urejeno ob železnici. Objekti v bližini Celja. Podrobne informacije pri dr. Gorican, odvetnik Celje ali Lava št. 14 pri Celju. Interesenti se vabijo.

Komunistična propaganda na Balkanu.

Berlinskem ruskem demokratskem tisku »Ruli« odkriva Jevgenij Zuckerman tajnosti o zanimanju sovjetske oficijelne diplomacije za balkanske države. Iz dobro poučene strani je dobil informacije, da kljub uradni italijanski trditvi, predsednik SSSR Rykov ni samo radi svojega zdravja obiskal Italijo. Ko se je za par dni ustavil v Rimu — stanoval je pod imenom inženjer Popov v neznatnem pensionu v ulici 20. septembra — je imel tam tamen sestanek s senatorjem Contarinijem, funkcionarjem italijanskega zunanjega ministrstva. Predmet razgovora je bila neobhodna nujnost formalnega uravnarjanja italijansko - sovjetskih političnih interesov, predvsem na Balkanu. Sovjetski komisarjatski predsednik je italijanskemu zastopniku izjavil, da bi se stvar praktično lahko dala doseči, ako bi Italija srednje - evropske in podvne države od vsake pomoči Romuniji v slučaju mogoče poostrove besarabskega konflikta in ako prevzame italijanska diplomacija vlogo posredovalca za obnovitev prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Bolgarijo na eni in SSSR na drugi strani. Senator Contarinij je na to odgovoril, da je italijanska vlada sicer pripravljena pomagati sovjetski vladi v tej stvari, ali šele takrat, ko bo sovjetska vlada dejansko začela izvajati zaključke italijansko - ruske pogodbe, posebno konvencijo o koncesijah na Kavkazu. Po spročitih italijanskega zastopnika v Tiflisu ne kaže formalno in faktično obstojeca »Češka« za Zakavkazje nikakih simpatij za Italijane, katerim ne dovoljuje obljubljenega gospodarskega razmaha in jih na lepem zapira.

Ze preje je sovjetska vlada večkrat pozvala navezati diplomatske in trgovske stike z Jugoslavijo in Bolgarijo. V tem pogledu so se vršila zadnja porajanja v Berlinu med poslanstvom SSSR in SSSR s sodelovanjem tretjega nevtralnega udeleženca, vendar so imeli obstala na mrtvi točki in se za zdaj ne kaže brez vsakega rezultata. Na Dunaju se je pa na iniciativo sovjetskega zastopništva pogajal boljševiški emisar Goldstein z bolgarskim poslanstvom, ali v Sofiji so kategorično odklonili priznanje sovjetske vlade, ker jim je bil zadnji komunistični puč še v preveč živem spominu.

Poleg oficijelne razvija sovjetska diplomacija še drugo delovanje v balkanskih državah — namreč revolucionarno. Ker je Moskva preoddaljena, vodi to propagando poseben »balkanski komite« na Dunaju, ki je postal, prav kakor Berlin, važno središče boljševiške agitacije.

V aprilu je bil sklican na Dunaj kongres predstavnikov vseh balkanskih komunističnih strank v svrhu določitve taktike in načrtov udeleževanja. Posebni odposlanec Moskve Harlakov je jako razveselil udeležence kongresa z novico, da je Zinovjev nakazal 40.000 zl. rubljev za zrevolucioniranje Balkana. Sklenili so, da se opusti komunistična propaganda v Avstriji, Češkoslovaški in Ogrski, pač pa da se vse sile osredotočijo na Balkan in Besarabijo, kjer naj se organizirajo novi nemiri in puči. Na dunajskem kongresu so tudi sklenili, naj se napno vse sile, da se pridobe na boljševiško stran taki elementi, kakor so Radić in njegovi mirotvorci v Jugoslaviji in organizacija makedonskijuhščih pod Todorom Aleksandrovom v Bolgariji. Pred nedavnim je t. zv. rudeča zemljedelska sekcija komunistične internacionale poslala Radiću oficijalno povabilo, podpisano od poljskega komunističnega Dombala, naj vstopi v to organizacijo, ker njihovi cilji popolnoma soglašajo. Radić se je tudi v resnici pripravil na pot v Moskvo, da se osebno seznani s tamošnjo gospodo. Makedonska organizacija naj pa po boljševiških načrtih spusti rudečega petelina na balkansko stredo v tem trenutku, ko bo vojska maršala Trockega stopila na besarabska tla.

In ta trenutek se — sodeč po vsem — približuje. O tem pričajo mnoga dejstva in načelnik štaba zinovjevske armije K. Radek piše v poslanici tovarišem, delujočim v Romuniji: »Opozorjam vas, da se bo besarabsko vprašanje rešilo samo z oboroženo silo in zato mobilizirajte, naprežite vso revolucionarno energijo in delajte.«

Pripomniti pa je treba, da sovjetski agenti na Balkanu prav nič ne prikrivajo, da je termin nastopa sovjetske Rusije proti Rumuniji odvisen od tega, ako bodo dali Angleži boljševikom tako nujno potrebno denarno posojilo.

Nemška predrznost.

Maribor, 31. maja.

Služaj v Guštanju, kjer so hoteli tam najti Nemci, oziroma boje nemčurji, kar pravi Nemci so večinoma samo inozemski nastavljeni v tamkajšnji jekelni, istega dne ko se je odkril spomenik Malgaju, odkriti na tamkajšnjem pokopališču spomenik v boju proti Jugoslaviji padlim Volkshervocem, je dovolil karakterističen za spoznavanje nemške predrznosti na našem severnem območju, s katero se moramo dan za dnem boriti. Na naših slovenskih tleh, na teritoriji naše jugoslovenske države, so hoteli ti ljudje postaviti spomenik tistim tujim nahujskancem in plačancem, ki so hoteli tudi te tisočletne slovenske kraje pritegniti v objem gerimanskega Ludenwurna. Toda ne samo to, hoteli so postaviti na ta izizvalni spomenik tudi še bolj izizvalen napis: »Die für unser Vaterland im Felde der Ehre gefallenen...« In očitno se sramote naj bi se vršilo pred očmi tisocev Slovencev, ki so prisostvovali Malgajevi slavnosti!

Res, peklenoski predrzni morajo biti ti ljudje, da si sploh morejo zamisliti kaj takega. Računali pa gotovo niso s tem, da na Slovenski kakor izgledamo na prvi pogled poljevali, vendar nismo tako nemni, kakor oni predstavljajo in računali menda tudi niso, da se bo tega dne zbralo v slovenski Guštanju toliko tisoč naših zavednih ljudi, kakor se jih je. Njihovo predrzno izzivalno in za ves naš narod in državo žalostivo namero je oblast sicer pravočasno preprečila, pa tudi če bi ne bila, se odločite ne bi vršilo. Guštanski izdajalci bi bili občutili pest tisocev Slovencev, ki so tega dne prihili v Guštani. Drobec na drobno ne bi bil ostal od njihovega izizvalnega spomenika. Sicer pa bi oni to menda tudi videli, da bi potem hinavsko zavili in zatuli v svet, češ, »tako nas preganja v Jugoslaviji, če navadnega nagrobnega spomenika nam ne puste postaviti.«

Pomislite pa, kaj bi se zgodilo Slovincem na avstrijskem Koroskem, ki bi si samo drznili misliti na to, da postavijo spomenik s takim napisom našim junakom, ki so tamkaj padli v koroskih bojih 1918-1919? Čin, ki so ga podvzeli s izizvalnim in žaljiv za nas in našo državo, ampak spada tudi pod paragraf veleizdaje. Našem državnem teritoriju z napisom: »Die für unser Vaterland im Felde der Ehre gefallenen...« je pač brez dvoma veleizdaja in zato zahtevamo, da naše oblasti

ne gredo molče preko tega. Imena onih, ki so akcijo pripravili in doprinesli denarne prispevke za spomenik, so znana. Med njimi so naši državljani, ki so jo četrtek vsled slabe vesti popihali iz Guštanja, ki pa kadar je potrebno sveto zatrjujejo, da so »lojalni« naši državljani. Te je treba prijeti s trdo roko, da bo enkrat za vselej konec slepomiselnosti za »lojalnostjo«. Drugi so pa nemški nameščenci v jekelni, inozemci, ki jedo naš kruh kot »strokovnjaki«.

Naše stališče do teh tujih nameščenecv vobče je znano, obrazložili smo ga že čisto in tudi ministrstvo za trgovino in industrijo je te dni izdalo že drugi poziv, da se odstrane in zamenjajo z drugimi, ki so domačini. I.e. v izrednih slučajih, kjer absolutno ni mogoče najti sposobnih domačinov, naj bi z izrednim dovoljenjem se ostali tuji. Mi se s tem docela strinjamo, ker vemo, da so tudi res stroke, kjer nimamo naših specialistov, toda od teh ljudi zahtevamo pač upravičeno, da ostanejo samo pri svojem poslu in se ne vtikajo v naše notranje politične zadeve, še manj pa da organizirajo, vzdržujejo in podpirajo irredentistično, proti naši državi in narodu naprejeno gibanje. Inozemski nameščenci guštanske jeklarne so se z akcijo za ta izizvalni in veleizdajniški spomenik kruto pregrešili zoper takt gostoljubja in zato zahtevamo energično, da se brez pardona in takoj izzenejo iz naše države. Svojihi sovražnikov vendar ne bomo redili z našim kruhom. Gadov ne bomo gojili na svojih prsih!

Guštanski slučaj nemške in nemčurske predrznosti je pa obenem tudi glasen opomin naši javnosti, da se mora na Mežiškem vendar enkrat napraviti red in pometi z vsemi fistihi, ki tamkaj delujejo odkrito in prikrito proti nam. Treba je posvetiti malo tudi v tamkajšnje socialno demokracijo, ki je največja ovira, da se Mežiško ne more narodno prebuditi. Nikakor ne moremo mirno dopustiti, da bi ta brezdomovinska družba, ki je obenem tudi azil za renegatstvo in izredno, še nadalje imela izključni monopol nad tem lepim delom naše domovine. Prišititi pa je treba tudi brezobzirno na nemške in angleške (germanofilske) lastnike industrije. Naše potrežljivosti in prizanesljivosti mora biti konec. Če nima do naših bratov na Koroskem in Primorskem nihče usmiljenja, ga tudi mi ne moremo in ne smemo imeti do tujcev in renegatov pri nas. Nemška predrznost se mora zatreti!

Četrtek 5. junija. Čarjeva nevesta. Red E.

Petek 6. junija. Zaprt. (Generalna vaja.)

Sobota 7. junija. Telovadna akademija Sokola I.

Nedelja 8. junija. Prodana nevesta; popoldanska predstava ob 4. uri. Izven.

Ponedeljek 9. junija. Pikova dama, premijera. Izven.

Torek 10. junija. Zaprt.

Uprava Narodnega gledališča vlijudo opozarja gledališne abonente na malo spremembo v tekočem redu repertoarja in abonmaja. Abonentje reda B, ki so imeli določeno Čarjevo nevesto za troke, dobijo to oporo takoj po Binkoštnih praznikih. Dramski repertoar se je moral na novo urediti glede bolelosti gospoda Putjate.

Desetletnica razvija prapora Sokolskega društva v Mariboru.

Maribor, 1. junija.

Letos na Vidov dan poteče deset let, kar se je istočasno, ko so v Sarajevu padli strelji jugoslovenskih atentatorjev, vršilo v »malem Beogradu«, v pominskih slovenskih Rušah razvija prapora Mariborskega sokolskega društva. Udeležniki se prireditve so mesec pozneje, ob izbruhu svetovne vojne romali kot veleizdajniški srbioili v mariborske in graške ječe. Ta ruski dan je bil pravzaprav že prvi začetek svetovne vihrje, ki je skoraj nato izbruhnila. Toda ta vihra je bila potrebna, kajti iz nje je izšla naša svoboda in danes, po 10. letih je slavil tisti mariborski Sokol, ki takrat 1. 1914 ni smel nastopiti v Mariboru, slavnost desetletnice svojega prapora ravno v Mariboru, toda ne več v avstrijskem, ne več v nemškem in nemčurskem, ampak v jugoslovenskem in slovenskem.

Bakliada.

Današnji 1. junij je bil določen za jubilejno proslavo tega znamenitega dogodka. Pravzaprav se je slavnost začela že včeraj zvečer. Popoldan so se v Ljudskem vrtu vršile vaje za današnji nastop, zvečer ob pol 21. uri pa se je razvila pred Narodnim domom bakliada. Krog 500 Sokolov, Sokolice in naraščaja. Bakliada je krenila na Aleksandrovo cesto, pred hišo dr. Rosine, kjer je čakala na sokolsko povorko že večstošglava množica. Tu je pod oknom, na katerem se je prikazala kumica zastave ga. dr. Rosinova, spregovoril društveni starosta br. dr. Toplak, spominjajoč se razvija pred 10 leti ter v toplih besedah pozdravil njo, kateri je veljala ta bakliada. Njegov govor je zaključil gromovit trikratni »Živio!«, nakaš je zaigrala godba »Drave« tri komade, moški zbor Glasbene Matice pa zapel tri ubrane pesmi. Po ponovnih »živio!-klicih se je povorka vrnila po Sodni in Tattenbachovi ulici v Narodni dom, kjer je bil razhod.

Slavnostni občni zbor Sokola.

Danes popoldan so se vršile še vaje za nastop, ob 11. uri pa je bil v veliki dvorani Narodnega doma slavnostni občni zbor, katerega se je udeležilo skoro vse domače Sokolstvo in tudi nekaj gostov. Občni zbor je otvoril starosta br. dr. Toplak s trikratnim »živio!«. Nj. Vel. kralju Aleksandru kot najvišjemu Sokolu ter prečital brzojavko, ki se mu je odposlala na Bled. Nato je pozdravil navzoče goste, starosta ISS br. E. Gangla iz Ljubljane, zastopnika zagrebških Sokolov br. Lhotskega in Häuslerja, zastopnika Sokola iz Kreke pri Tuzli v Bosni, br. Živanovića, zastopnika oblasti okr. glavarja dr. Vondino in srezkega načelnika dr. Poljanca, br. Zupana od Sokola Ljubljana I., br. Rajha in br. Gorika iz Ruš, br. dr. Stankovića iz Varaždina, ki je bil tudi 1. 1914 v Rušah, starosta dr. Šalamuna iz Ptuja in sicer tedanjega načelnika br. Hliva, ter brate Hvalenca, Volčiča, Petovarja, Ungerja, Kranjca, dr. Kovačiča, oba brata Hrena in ostale ter vse navzoče. Zahvalil se je Glasbeni Matici za sinočnji nastop ter dal besedo br. senjorstarosti izza časa razvija prapora, dr. Rosini.

Dr. Rosina je v lepih besedah očrtal položaj mariborskega Sokola v tisti dobi, ko se je razvijal prapor. Spomnil se je premilujih bratov in sester, dr. VI. Serneca, ge. Šaupahove in gđ. Lasbacherjeve ter drugih, ki danes žal ne morejo biti navzoči na tej lepi slavnosti. Pa tudi oni so obilo pripomogli takrat do razvija sokolske misli v Mariboru in ob narodni meji. Spominjal se je dalje vseh, ki so moralni mesec po razvitiu v ječo. Deset let je minilo od takrat in dogodki teh burnih let, ki so si sledili tako naglo, da jih danes niti ne moremo več dobro pregledati in se nam zde kot sen, so prinesli popolno uresničenje tistih želj in hrepenenj, ki so jih ruski izetniki gojili v svojih srcih. Izpolnilo se je še več kakor smo se nadejali. Danes je tudi državna oblast naša, danes je naša vojska, naša je dinastija, naš je kralj. Sokolska misel pa mora po-

leteti še dalje, delovati mora za utrditev svobode, za osvobojenje bratov v Korotanu in Primožu ter za veliko slovansko bodočnost. K tej misli Sokolstva je ob koncu zaklical »Zdravo!« in v dvorani je odgovoril buren aplavz.

Starosta dr. Toplak se je nato zahvalil br. dr. Rosini za lep govor, kakor tudi njegovi soprogji za njeno kumovanje in delo in podal besedo saveznemu starosti br. Ganglu, ki je pozdravil navzoče v imenu celokupnega Sokolstva, ne srbškega, hrvatskega in slovenskega, ampak jugoslovenskega. Eua in enotna je naša zemlja, je naglasil, in en enotni mora biti tudi naš narod in Sokol. Naj se nihče ne straši nasprotnikov edinstva in Sokolstva, kajti slepota je v dušah tistih, ki so v nasprotnem tabornu. Sokolstvo mora dalje vzgajati svoje telesne in duševne sile za narod in za domovino, da bo pripravljeno vedno in na vse. (Buren aplavz.) Sledil je pozdrav br. dr. Häuslerja iz Zagreba, ki se je spominjal ruske proslave in poznejšega trpljenja in borbe za severno mejo ter želel, da bi se ob 25 letnici prapora sestali že v popolni svobodi in ujedinjenju vseh Jugoslovenov. Opozoril je na zlet v Zagrebu v avgustu in povabil navzoče, naj se ga udeleže, da bodo tudi separatisti videli moč sokolske in jugoslovenske ideje, kajti zaslepljenim je treba odpreti oči. Z besedami: »Naprej, na deio! Zdravo!« je dr. Toplak zaključil ta slavnostni občni zbor.

Telovadba.

Kmalu po 14. uri so se začeli zbirati Sokoli, Sokolice in naraščaj pred Deško ljudsko šolo III. v Magdalenskem predmestju, odkoder so potem odkorakali skozi mesto na telovadišče v Ljudski vrt. Na čelu povorko je šla konjenica, 36 po številu, nato godba »Drave«, starčinstvo in gosti in potem krog 600 članstva in naraščaja. Na telovadišču se je zbrala večstošglava množica občinstva in pozorno sledila izvajanjem ter vstrajala tudi v dežju, ki je nekaj časa motil potek. Nastopili so najprej 4 Sokoli na konjih s skokom preko ovir, potem je sledil nastop 16 telovadcev, ki so nastopili pred 10 leti v Rušah s takratnimi vajami, 228 malih naraščajnikov in naraščajnic z mešanimi prostimi vajami za naraščaj, 44 večjih naraščajnikov s palicami, 82 velikih naraščajnic s prostimi vajami, 36 malih deklic z rajalnimi vajami s petjem, 64 članov s prostimi zletnimi vajami, 44 članice istotako s prostimi zletnimi vajami, več vrst na drogih, bradljih, kroglih, kozl. konju itd. in končno je zaključilo nastop 16 konjenikov z jahalnimi vajami. Vsa izvajanja so bila zelo dobra, polna discipline in elana. Posebno pohvalo zaslužijo člani in članice, ki so nastopili kljub dežju in vzorno telovadili. Po nastopu je bil sredi telovadišča zbor, kjer je govoril zoper društveni starosta dr. Toplak navduševalec govor, ga. dr. Rosinova pa je pripela na stari prapor nov trak, spomin lepe desetletnice. Po tem ceremoniju je Sokolstvo odkorakalo v mesto in se razšlo.

Na udanostno brzojavko kralju in kraljici je prišel tekom dneva z Bleda odgovor, v katerem se kraljev pobočnik podpolkovnik Dragutinović zahvaljuje mariborskemu Sokolu za pozdrave v imenu kralja, kraljice in prestolonaslednika.

Ljudska veselica.

Zvečer ob 20. uri se je pričela v vseh prostorih in na vrtu Narodnega doma velika narodna veselica ob veliki udeležbi Sokolstva in drugega občinstva. Tako je mariborski Sokol proslavil znameniti desetletni jubilej svojega prapora in obenem trpljenja, tisti Mariborčani pa, ki so 1. 1914 preprečili slavo v mestu in pljuvali potem v naše mučenike, tisti Nemci in renegati so se lahko prepirali ob tej slavnosti, da ideje pravice in narodne volje ni mogoče zatreti. Ruski trpni so zmagali in danes so slajno proslavili ta svoj veliki dan.

Politične vesti.

— O biokaskem proglašu pravi beograjsko »Vreme«, da je izraz demagogije in da ne bo niti od daleč napravil omega vtisa, na katerega se je računalo. Ostal bo samo tolažba za one, ki niso hoteli ali niso mogli razumeti stvarnega pomena velike krize, ki jo je stvoril Radić.

— Radićevski volilni načrti. »Vreme« poroča, da se v Zagrebu življano komentirajo Radićeve izjave glede bodoče skupne politike samo z republikanskimi strankami. Izjave se smatrajo v prvi vrsti kot volilna parola, da se povdari razlika med HRSS in ostalimi strankami. Ker so te izjave v zvezi z volitvami nimajo velikega pomena za federacijo HRSS. Kakor znano, je sprejela HRSS pod svoje okrilje Hrvatsko zajednico in obljubila, da bo kandidirala par zajedničarjev na svojih listah. Hrvatska zajednica pa se še ni odrekla svojemu monarhističnemu programu in zato se misli, da bo HRSS ultimativno pozvala Hrvatsko zajednico, naj sprejme republikansko stališče, ker bi v nasprotnem slučaju ne prišel noben zajedničar na radićevske liste. Ker je malo verjetno, da bi Hrvatska zajednica pristala na to, bo HRSS vzela to odklonitev kot razlog, da tudi topot kandidira samo svoje pristaje. To bi obenem pomenilo konec federacije HRSS.

— Poraz Trockega na moskovskem kongresu. Na trinajsti konferenci ruske komunistične stranke je skušal Trocki utemeljiti svoje stališče do opozicije, toda konferenca je sprejela enoglasno resolucijo za nadaljevanje radikalnega kurza.

— Madžarsko inozemsko posojilo. Predsednik madžarskega parlamenta Aleksander Popovics je po nalogu finančnega ministra odpotoval v London, da se udeleži tam pogajanj za inozemsko posojilo. Popovics bo vodil predvsem razgovore z zastopniki finančnega odbora Društva narodov. Njegovo potovanje v London je v zvezi z vestmi, da so ostala dosedanja pogajanja brez konkretnih rezultatov. Popovicsova naloga je, da prepriča finančnike o brezpogojni potrebi inozemskega posojila, ako hoče madžarska državna banka voditi za stabilizacijo potrebno devizno politiko.

— Ludendorff za novo vojno. V Marburgu ob Lani je imel general Ludendorff kljub policijski prepovedi govor, v katerem je izjavil, da ne govori samo v imenu bivšega vojnega vodstva, temveč tudi kot nemški voditelj one struje, ki dela na to, da se pripravi nemški narod za novo vojno.

cijonalni Nemci in Nemke. Zavest skupnosti se gubi. Mnogo bolj žalostno sliko pa nudijo seveda še naši kolonisti v gornještajerskih industrijskih krajih. V nekaj letih tam sploh ne bo več mogoče govoriti o Slovencih. Izgubljeni bodo kakor westfalski Slovenci, kakor Slovenci v Aleksandriji in prej ali slej gotovo tudi v Ameriki.

Vsi ti potaplajoči se Slovenci bi se dali rešiti samo na ta način, da bi se jih spravilo zopet domov, v našo državo. Zadnje mesece se je mnogo govorilo v vrnitvi 40.000 Slovencev iz Westfalije. Načrti, ki so se iznašali, so bili lepi, toda ko jih je bilo treba realizirati se je izkazalo, da je tako preseljevanje silno težko ali pa pri danih razmerah sploh nemogoče. Ti naši izseljenci so se tako vživili v nove razmere v katerih so živeli, da bi se težko zopet znašli doma, tudi če bi se vrnili. Mladina westfalskih Slovencev je večinoma že potujčena, kar pa ni potujčena je popolnoma prepojena s tujim nemškim duhom. Isto velja glede mladine slovenskih kolonistov v Gradcu in na Gorenje Štajerskem. Najboljše so se doslej držali naši izseljenci v Ameriki, toda omejitve novega doseljevanja bo njihovo dosedanje pozicijo kmalu do cela omajala. Ker ne bo novega svežega dotoka, se bodo otroci naših izseljencev kmalu popolnoma poangležili in poamerikanili in v nekaj letih bomo morali napraviti križ preko vseh tistih 200 ali 300 tisoč ameriških Slovencev. Edino novi Narodni dom v Clevelandu bo še pričal, da je nekdaš obstojala v Združenih državah moč slovenska kolonija, ki je imela celo svoje šole in svoje časopise, je pa izginila brez sledu v tujem svetu.

Zalostna je ta perspektiva usode naših izseljencev, še bolj žalostna pa je to, da se pri nas prav nič ne stori, da bi se ti ljudje rešili in obrnili našemu narodu. Zalostno je, da v naši obsežni državi, ki je tako redko naseljena ni prostora in zaslužka za naše izseljence; niti za one, ki bi se sami radi vrnili nazaj. V tem oziru bi bilo treba storiti vse in žrtvovati če treba tudi nekaj milijonov, da se izseljenci vrnejo in našeljo zopet na domačo grudo. V Južni Srbiji imamo ogromne, skrajno slabo naseljene pokrajine, na katerih bi našli prostora vsi naši izseljenci. Posebno Amerikanci, srbski, hrvatski in slovenski, ki imajo poleg otelega tudi ogromno premoženje, bi v nekaj letih lahko popolnoma preobrazili naše južne pokrajine ter jih dvignili na visoko kulturno stopnjo. Bilo bi s tem doseženo troje: naši izseljenci bi se ne potujčili, kulturni nivo Južne Srbije bi se ogromno dvignil in konec bi bilo vseh rovareni makedonskijuhščih in drugih tamkajšnjih razdiralnih elementov.

Primer štajerskih slovenskih kolonistov, ki tonejo in so deloma že popolnoma izgubljeni za naš narod priča, da je sedaj zadnji čas, da se prične resno misliti na naše slovenske in sploh jugoslovenske izseljence. Položaj je v vseh naših kolonijah tak, da se naši ljudje ne bodo mogli ohraniti, zato je treba storiti sklep in se odločiti: ali jih prepustimo usodi in napravimo preko njih križ, ali pa jih rešimo in spravimo zopet domov. Druge rešitve ni in bi vsak dinar, ki bi ga poslali našim kolonistom v svrhu vzdrževanja njihovih društev in institucij bil vržen skozi okno in izgubljen; s tako podporo bi pač nekoliko podaljšali njihovo nacionalno agonijo, ne bi je pa preprečili. Omenil sem tu tudi druge slovenske in jugoslovenske koloniste in ne samo srednje in gornještajerskih o katerih sem pravzaprav imel namen pisati, zato, da se k temu vprašanju oglašijo še kdo drugi in da se problem, ki je brez dvoma velikega pomena in skrajno nujen, temeljito in čimprej pretrese in da se potem store definitivni predlogi in sklepi ter se za stvar za interesirajo tudi vodilni državni krogi.

Čaruga pred sodiščem.

DANAŠNJA RAZPRAVA.

Osiyek, 2. junija. (Z) Ob velikem zanimanju občinstva je bila danes zaslišana ga. Štefanija Pirkmayerjeva, vdova umorjenega nadšumarja v Tompojevcih. Priča je bila oblečena v črno. Na vprašanje je odgovarjala glasno in jasno. Zapisalega je z leve roke, ker je bila v desno ranjena prav ono noč, ko so razbojniki napadli njihovo hišo. Priča izpove, da je prišel v hišo neki orožnik s samokresom in zaklical: »V imenu zakona ste aretirani.« V tem hipu je hotel njen mož vstati, toda orožnik ga je udaril s samokresom po glavi. Takoj nato pa je ustrelil. Priča misli, da je bil Pirkmayer usmrčen s prvimi strelom. Vsa preplašena je pokralila otroka, toda tudi njo je zadel strel. Pričesla je vse ključce in jih izročila razbojnikom. Za svojo izjavo pri preiskavi pravi da ni točna, ker je imela priča takrat, ko je bila zaslišana mrzloco. Priča opisuje, kako je vse izgledalo ko so razbojniki odšli iz hiše, in pravi, da je bilo vse polno krvi. Ko so ji predstavili Čarugo, ga je takoj spoznala kot vodjo razbojnikov, ki je takrat streljal. Čaruga prizna da je bil tam »trdi pa, da ni umoril Pirkmayerja. Priča: »Kde ga je pa? Zakaj ne poveste, kdo ga je? Imel je otroke in ženo, zakaj ste ga umorili?« Priča izjavlja, da je nekdo takrat hotel Čarugi preprečiti, da bi streljal, ne pa, da km je to bil. »Zakaj ste ga napadli, deli bi bili vse ključce, in mogli bi odnesti, kar bi hoteli, samo mojega moža bi pustili živeti.« Glede Sulentića izjavlja, da ni nikdar mislila, da bi mogel kaj takega storiti. Njen mož mu je dal službo. — Razprava se nadaljuje.

Zahtevajte po vseh lokalih „Nar. Dnevnik“!

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Torek 3. junija. Zaprt.

Sreda 4. junija. Cezar in Kleopatra.

Četrtek 5. junija. Ana Karenina. Red C.

Petek 6. junija. Izgubljene duše. Red A.

Sobota 7. junija. Ana Karenina. Red D.

Nedelja 8. junija. Dom. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Torek 3. junija. Zaprt.

Sreda 4. junija. Manon Lescaut. Red D.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 2. junija.

— Današnji številki prilagamo položnice za vse naslovnike brez izjeme. Dosedanje naročnike prosimo, da takoj prve dni junija plačajo naročnino, če le mogoče za tri mesece naprej! Kdor pa tega ne more, naj plača vsaj za en mesec. Kdor je naročnino plačal že za dalje časa, naj položnico odda komu drugemu, da si naroči »Narodni Dnevnik«.

— Da ne bo nepotrebnih terjatev, dela in stroškov, prosimo, da naročniki o pravem času poravnajo naročnino.

— Uprava »Narodnega Dnevnika«.

— Umrl je dne 30. maja na kliniki v Gradcu g. Ivan Bele, kmetijski svetnik, ustanovitelj in dolgoletni ravnatelj državne kmetijske šole v St. Juriju ob juž. železnici. Pokojnik je spisal več strokovnih brošur in knjiž in je bil odlikovan z redom Sv. Save III. razreda. Pogreb bo dne 3. junija ob 16. uri iz državne kmetijske šole v St. Juriju.

— Konzularna akademija na Dunaju. Konzularna (svoječasna) akademija na Dunaju ima sedaj 20 dijakov, ki niso avstrijski državljani. Med izomci je tudi dvoje dijakov iz naše države.

— Inspekcija carinarnic. Po naredbi ministrstva financ je inspiciral vse carinarnice v naši državi direktor carin Vasa Dimitrijevič. Direktor carin se je ravnal vrnil iz inspekcije v Beograd in je predložil ministrstvu financ poročilo o uspehih inspekcije.

— Umesten predlog. Masarykova akademija dela v Pragi je stavila na naše ministrstvo trgovine in industrije to-le vprašanje: Ali bi ne bilo umestno, da se izplačujejo odslej plačila delavcem v vseh državah drugi dan v tednu mesto v soboto. Akademija dela predlaga, da bi bilo izplačevanje med v četrtkih. Namen predstavitve izplačevanja dela med v ta, da bi bilo delavstvu omejeno zapravljati v soboto prejeti denar: v soboto zvečer in v nedeljo.

— Izseljevanje v prvem četrtletju. V prvem četrtletju letošnjega leta se je izselilo iz naše države skupno 5686 oseb in sicer 3702 moških in 1984 žensk. Po pokrajinah so razdeljeni izseljenci tako-le: Vojvodina 3341, Hrvatska in Slavonija 1115, Dalmacija 629, Slovenija 265, Srbija 241, Bosna in Hercegovina 49 in Crna gora 46 oseb. Po poklicu je bilo največ kmetovalcev in sicer 2875, kvalificiranih delavcev 241, nekvalificiranih 1010, svobodnih poklicov 90, otrok in starcev, ki so delavci, 1470. Izseljencev je odpotovalo 2654 v Brazilijo, 1064 v Združene države ameriške, 999 v Argentino, 702 v Kanado, 34 v Čile, 53 v ostale države v Ameriki, 141 v Avstralijo, 37 v Novo Zelandijo in 2 v ostale dele sveta. Po narodnosti so razdeljeni izseljenci tako-le: 2457 Jugoslovani, 1. manj kot polovico od vseh izseljencev, po čem so tvorili ostali kontingent izseljenci večinoma Nemci in Madžari, ki se naseljujejo v Brazilijo in Argentino. Iz same Vojvodine se je izselilo 1521 Nemcev in 1571 Madžarov.

— Češko odlikovanje. S češkoslovaškim vojnim križcem je bil odlikovan tudi komandant III. bataljona češkoslovaškega 21. polka v Skoplju major Emil Knific.

— Radio-postaja v Jugoslaviji. Pretekli teden je bila ustanovljena nova radio-postaja v Rakovici pri Beogradu, ki je poleg obstoječih radio-postaj v Beogradu in Sarajevu največja v državi. Na račun reparacij je naročila država še šest radio-postaj. Troje postaj je že dobavljeno in sicer za Ljubljano, Zagreb in Skopje. Ljubljanska radio-postaja bo lahko v zvezi z vsemi evropskimi državami, dočim bodo ostali postaji v Zagrebu in Skoplju manjši in zmožni edino-le za promet s sosednjimi državami. Radio-postaje bodo postavljene še v Splitu, na Cetinju in v Novem Sadu. Nemogoča postaja bo v Novem Sadu, ki bo prav tako kot ljubljanska lahko v zvezi z vsemi evropskimi državami.

— Kongres vojvodinskih mest. Meseca maja je bil imenovan kongres vojvodinskih mest. Vojvodinska mesta namreč niso hotela pristopiti k organizaciji slovenskih in hrvaških mest v Zagrebu. Kakor poročajo sedaj iz Subotice, je bil kongres vojvodinskih mest preklican. Vrš se šele meseca avgusta.

— Sprejem v šolo nižje vojne akademije v Beogradu. Ministrstvo vojne in pomorice sprejme letos 350 gojencev in poizjo šolo vojne akademije v Beogradu. Mogojo za sprejem so: 1. Naše državljane (domovince), 2. Krepko zdravje (zdravniško preizkušeno), 3. Neomadeževano vedenje (moralno sprječeno), 4. Starost 16. do 20. let (rojstni list), 5. Predizobrazba (matura na realni ali gimnaziji, dovršena gimnazija ali realna, 7. razredov gimnazije s pravim uspehom), 6. Dovolitev staršev, 7. Obveznost na vse pogoje, ki se zahtevajo od akademije, 8. Obveza na 5letno službo po dovršeni šoli. Prošnje je vložiti do 10. avgusta 1924 na upravo vojne akademije.

— Upokojitve v ministrstvu prosvete. Minister prosvete bo upokojil vse uradnike svojega področja, ki so prekočili 65. leto starosti.

— Nove zemljepisne karte. Ministrstvo prosvete je nabavilo nove zemljepisne karte naše kraljevine za vse osnovne šole v novih krajih. Nove karte bodo zamenjale avstrijske in madžarske karte, katere so doslej uporabljali na osnovnih šolah.

— Pravilnik o brezličnem prometu. V ministrstvu za pošto in železnice je izdelan pravilnik o zasebnem prometu brezličnih telegrafov.

— Javna knjižnica v Clevelandu (Cleveland Public Library). Knjižnica je nudila doslej skoraj izključno angleške knjige. V zadnjem času pa je postalo povpraševanje po slovenski literaturi tako živahno, da se vodstvo knjižnice resno bavi s proučevanjem in nemudnim nakupom slovenskih knjig. Iz pisma Miss Ledbetter, predsednice komiteja za delo med tujerodnimi elementi, posnemamo, da je posetil to velikanško kulturno podjetje, katerega promet znaša mesečno okoli 30.000 knjig, tudi jugoslovanski poslanik dr. Tresić-Pavlič in se o njej in njenem delovanju jako laskavo in polnovalno izrazil. Knjižnica prireja namreč tudi slovenske večere, katerih namen je pospeševanje družbenega razumevanja med slovenskimi vzhajajočimi in domačimi ameriškimi občinstvom. Po končanem sporu je vedno družabna zabava, pri kateri servira knjižnično osebo gostom razna

okrepčila in skrbi za mesečno zbiranje in udržitelj prijateljskih vezí. Prireditve, ki so na programu že skozi pet let, so kakor poročala Miss Ledbetter, dejansko vplivale na dobre odnose celega mesta napram Slovanom. Miss Ledbetter sama pa je postala radi svojega potovanja v slovenske dežele Evrope med ameriškimi Slovani prav popularna osebnost. Čestokrat obišče slovenske klube in društva in prireja predavanja; ob otvoritvi Slovenskega Narodnega doma v Clevelandu je imela krasen nagovor. — Tako vidimo, da delo Jugoslovanske Maticе odmeva tudi v Ameriki.

— Upokojeno učiteljstvo. Ministrstvo prosvete je upokojilo na ljubljanskih šolah: učitelja Ivan Beleta, ravnatelja osnovne šole Josip Cepudra in Jakob Dimnik, učitelja Leopold Furlana, višjega šolskega nadzornika Fran Gaberška, učitelja Klotilda Golf, ravnatelja meščanske šole Luko Jelenc, nadučitelja Janka Jegliča, učitelja Matka Kante, Matijo Lavrenčiča, Antona Likozarja in Juri Režeka, ravnatelja Božidar Valento in učitelja Gustav Vodisek. — Na šolah izven Ljubljane so upokojeni: Miha Bregant, nadučitelj v Sostrem; Franjo Črnagor, nadučitelj na Barju; Josip Drnag, nadučitelj pri Sv. Petru (Maribor); Gizela Dominkuš, učiteljica v Lučah; Gizela Ekel, učiteljica v Novem mestu; Matija Hiti, nadučitelj v Dobu; Blaž Jurko, učitelj v Razboru; Franjo Jeglič, nadučitelj v Dovjem; Ferdinand Kalinger, nadučitelj v Trzinu; Miha Kabaj, nadučitelj v Begunjah; Ivan Kern, nadučitelj v Trbovljah-Vode; Ivan Krajinik, nadučitelj v Breznem; Ivan Kiferle, učitelj v Mostah; Ivan Kit, nadučitelj pri Sv. Križu; Josip Lasbajer, nadučitelj v Rušah; Martin Lorger, učitelj v Ljubnem; Hinko Patermost, učitelj v Ihanu; Anton Petriček, nadučitelj v Zalcu; Karel Pestevšek, nadučitelj v Slivnici; Ivan Pipan, nadučitelj na Trati; Anton Forekar, nadučitelj na Kurnu; Ivan Povh, nadučitelj pri Sv. Vencenciju; Leopold Punčuh, nadučitelj v Gornjem Logatcu; Fr. Ravtar, nadučitelj na Planini; Franjo Ratej, učitelj na Holmcu; Martin Repič, učitelj pri Sv. Joštu; Peter Repič, nadučitelj na Uncu; Vinko Stoklas, nadučitelj pri Sv. Andražu; Ivan Sabati, nadučitelj v Zgornji Polskavi; Simon Salamon, nadučitelj v Šmartnu; Franc Setinec, nadučitelj v Prevorju; Simon Viher, nadučitelj v Vuzenici; Gustav Vodisek, okrajni šolski nadzornik v Trbovljah; Josip Zajc, nadučitelj v Velikem Gabru; Valentin Zavrl, nadučitelj v Begunjah in Janko Žirovnik, nadučitelj v Borovnici. — Poleg teh so upokojeni na ljubljanskem moškem učiteljsku Anton Dekleva, na mariborskem ženskem učiteljsku Josip Fistravec in na l. državni gimnaziji v Ljubljani Franjo Zidar.

— Nov zdravilni zavod v Sloveniji. Gosp. dr. Pečnik je odprl te dni od ministrstva koncesionirani zavod: Zdravniška penzija g. dr. Pečnik v Rogasški Slatini. Manjši sanatorij se imenuje zdravniške penzije, vile penzije. Lepa vila, vsega 12 prostorov, v sončni legi v sredi velikih gozdov, velik naraven park, priznana najlepša lega v Rogasški Slatini. Vodilni zdravnik in posestnik dr. Pečnik sprejema in zdravi v vili notranje bolezni, rekonvalescenca, razne lahke pljučne bolezni in oslabele, ki se hočejo krepčati. Izvajajo se vse kure, ki so v rabi v sanatorijih v Avstriji. Dietetična kuhinja in diete kure, prostozračne, ležalne, solne, masline, terenske in pitne kure vrelcev. Za bolj lahke bolezni, ki gredo rajši na deželo kakor v mesto v bolnico ali sanatorij. V primeru z Avstrijo imamo v Sloveniji jako malo zdravilnih zavodov, izbrajljamo obstoječe, da dobijo naši zdravniški pogum, da ustvarijo nove, kar je riskantno.

Ljubljana.

— Pevce ljubljanskih pevskih zborov vabimo, da se polnoštevilno udeležijo pogrebu trbovskega žrtve Slajpaha, Boltavzerja in Znidarčiča, v torek ob pol 5. uri popoldne. Zbirališče pred Narodnim domom ob trideset na 5. ur. Note: Vilhar: Nagrobna junakom. Pavčič: Spomladi se vse veseli. Dev: Vrgred. Zastave seboj!

— Predsedstvo gremija trgovcev v Ljubljani pozivlja vse svoje člane, da dne 3. t. m. v znak sožalja žrtve Trbovskega atentata zapro v času pogreba svoje trgovine. — Predsedstvo.

— Odbor pevskega zbora Glasbene Maticе vlnjudo pozivlja vse člane pevskega zbora, da se udeležijo pogreba nacionalnih žrtve. Zbirališče pred Narodnim domom na prostoru Zveze slovenskih pevskih zborov. — Predsedstvo.

— Na današnji občni zbor društva »Gospodstvskega Zvona« opozarjamo vse člane, da se ga udeležijo v polnem številu. Občni zbor bo ob 8. uri zvečer v salonu gostine pri Lozariju pri Sv. Jakobu.

— Mestno kopalnice na Ljubljani je odprto za čas kopalne sezone vsak dan od 8. do 20. ure. Vstopnina znaša za osebo 3 Din. Za uporabo kabine plačati mora ena oseba 2 Din ter vsaka nadaljna oseba še po 1 Din k že omenjenemu znesku. Za garderobne omarice se pa računa 1 Din za vsako osebo. Te cene so pa merodajne samo za dobo 2 ur in to pa za zatečaj, da pride vsakdo lahko do kopanja, ker bi se drugače zopet množile pritožbe s strani onih kopalcev, ki nimajo časa posetiti kopalnice v jutranjih ali popoldanskih urah. Občinstvo se tudi opozarja, da vrednostne stvari lahko odda v shrambo za čas kopanja pri blaginji proti zastavnini 1 Din.

— Izredni občni zbor ljubljanske podružnice Udruga vojnih invalidov v Ljubljani. V nedeljo popoldne je bil v restavraciji pri »Zlatorogu« izredni občni zbor ljubljanske podružnice UVI, ki je trajal od pol 10. ure popoldne do pol 2. ure popoldne. Zborovanja se je udeležilo 89 članov. Na zborovanju, ki je bilo mestoma zelo burno, se je konstituiral sledeči odbor: za predsednika je bil izvoljen za večino (69 glasov) I. Mežnarčič, član opozicije; nadalje so bili izvoljeni v upravni odbor: Bajželj, Ogrin, Acetito, Breznikar; namestniki: Pavšič, Dermaška, Jerman; v nadzorni odbor pa: Zrinšek, Čotar, gospa Trček; namestnik Baumgartner in I. Kisovec. — Za delegata za invalidsko skupščino, ki bo dne 15. junija, je bil soglasno izvoljen I. Mežnarčič, za namestnika Bajželj, za delegata za rane ranke

pa Podmenik ter njegov namestnik Breznikar. — K obč. zboru se o priliki še povrnemo, ker nam radi pomanjkanja prostora ni mogoče priobčiti celokupnega poročila.

— Novo orožje varnostne straže. S 1. junijem so prejeli ljubljanski policijski stražniki novo orožje — gumijaste palčice, kakor jih imajo policijski v Zagrebu. Od sedaj stražniki ne bodo več nosili sablje, ampak bodo oboroženi samo z revolverjem in gumijasto palico.

— O. Z. javnih nameščenecev sklicuje za petek, 6. t. m., ob pol 20. uri k »Mraku« na Rimski cesti sestanek predsednikov vseh strok. organizacij aktivnih in upokojenih državnih nameščenecev ter njihovih gospodarskih in posojilnih ustanov. Dnevni red: Generalna debata o novem osnutku Zveznih pravil. Krajne organizacije naj pošljejo na sestanek svoje delegate. — Predsedstvo.

— Osnutki za male stanovanjske hiše razporejeni so odslej do 11. t. m. ob običajnih uradnih urah v mestnem stavbnem uradu, Lingarijeva ulica št. 2. III. nadst. interesentom na vpogled, kjer tudi mestni arhitekt daje vsa potrebna pojasnila.

— Narodna čitalnica v Spodnji Siskli priredi v nedeljo dne 15. junija na senčnatem vrtu gostilne Valjavca veliko vrtno veselico. — Odbor.

— Društvo najemnikov za Slovenijo. opozarja, da se vrši prihodnja javna odbovna seja v sredo dne 4. junija ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red: »Vprašanje ustanovitve stavbene zadruge.« Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritrilčno, desno.

— Policijske prijave. V zadnjih 24 urah so prišle na policijo sledeče ovadbe: 1. kaljenje nočnega miru, 5 prestopkov cestno-policijskega reda, 2 prekršaja pasjega kontumaca, 1 pijanost, 1 nezgoda.

— »Milijonska« tatvina. Hlapcu Matjevu Brezniku pri Zakotniku v Šiški je ukradel 17. maja t. l. Franc Mandelj iz Avliče usnjato listino z vsebino 12.000.000 nemških mark (circa 125 Din). Istotam je odnesel Mandelj Antonu Jerše srebrno uro z veržico v vrednosti 250 Din. Včeraj pa je bil Mandelj aretiran in je tatvino priznal v polnem obsegu.

— Umrl je v Ljubljani: Dne 29. maja: Marija Janežič, dnarica, 16 let. — Antonija Srčnik, delavka, 21 let. — Vekoslava Pantar, zasebnica, 32 let. — Dne 30. maja: Miroslav Leopold, železn. strojovodja, 48 let. — Frančiška Golob, tisk. strojovodja, 34 let. — Friderik Bakarčič, lekarnar, 73 let. — Dne 31. maja: Angela Kocijan, hči čevarškega pomočnika, 4 tedne. — Ivana Gostič, žena umrlovljenega kurjača, 71 let. — Danijel Balon, sin krojaškega mojstra, 11 mesecev. — Ivan Kardinar, posestnikov sin, hiralce, 33 let. — Ivan Porenta, tovarn. delavec, 24 let. — Dne 1. junija: Katarina Marenka, tobačna delavka v p., 73 let. — Kristina Drame, hči dnarice, hiralca, 19 let. — Ivana Kastelic, vdova mitniškega paznika, 83 let.

Maribor.

— Shod stanovanjskih najemnikov. V nedeljo popoldne se je v Götzovi dvorani vršil še drugi letošnji shod stanovanjskih najemnikov, ki pa je bil radi sokolskih slavnosti bolj slabo obiskan. Na shodu so govorili predsednik krajevnega društva stanovanjskih najemnikov g. Aljančič, podpredsednik g. Bahum in občinski svetnik Krajcar. Obravnavali so tekoča in aktualna vprašanja o zaščiti stanovanjskih najemnikov in o protiakcijah proti naporom hišnih posestnikov, da se zaščitni zakon ukine.

— Radi goljufije in poneverbe je bil aretiran magistratni uradnik Eferl v Mariboru.

— Umrl je v nedeljo tukaj upokojeni stražnik Ivan Zabkar. N. v. m. p. l.

— O stanju naležljivih bolezni je objavil mariborski mestni fizikat nastopno poročilo za dobo od 25. do 31. maja t. l.: Skratlca: prejšnji 3. slučaj, ozdravljena 2. umrl 1, ostane 0; trebušni legar: prejšnji 1. griza: prejšnji 2, ozdravljen 1, ostane 1; trahom: prejšnji 1; davica: nov 1. slučaj.

— Mariborsko gledališče. Torek 3. junija: »Kamela skozi uho šivanke.« Red A.

Celle.

— Občinske volitve v celjski okolici. Vse stranke, ki so vložile za obč. volitve v celjski okolici svoje kandidatne liste, se za volitve pridno pripravljajo. Združena gospodarska lista prireja pridno sestanek v okolici, katerih se udeležujejo volitvi in lepem številu in odobravajo gospodarski program liste. Lista združenih narodnih gospodarskih strank bi gotovo dosegla lep uspeh pri volitvah. Klerikalci s svojim hujškim pisanjem po svojih listih proti gospodarski listi ne bodo dosegli uspeha. Ravnotako bo propadla nemška lista, na kateri kljub temu, da je spremenila svojo firmo v »nepolitično občinsko listo«, opovedujejo svoje kandidatne razni kandidati te liste, vsi pod pretezo, da so bili prevarani in ogroženi za podpise. Tej listi tudi »advokatski« pomagav sobotne »Citlier Zeitung« ne bo pomagal na noge. Prepričani smo, da bo s pridnim in podrobnim agitatornim delom zmagača v občini lista, katere program jamči, da se bo v občinski politiki delalo ednolice v dobrobit in blagor okolikih prebivalcev.

— Mala matura na celjski realni gimnaziji se vrši po naknadnem razpisu sefa oddelka za prosveto od dne 17. do 24. junija t. l.

Ptuj.

— Umrl je v Zavrču pri Ptuj Anton Hastec, mornariški strojni nadpreglednik v poklju.

— Lekarniško nočno službo ima ta teden lekarna »Pri Zamorcu«.

— Pisarna matura na tukajšnji realni gimnaziji bo dne 16. junija; ustnena pa dne 25. in 26. junija. K maturi so pripuščeni: Stankelj Rihard, Jurandčič Ivan, Benedik Janko, Zuper Franc, Gorinšek Danilo, Pavelka Karel, Zavadilki Jože, Kislienger Em. Jerše Stanislav, Habjančič Josip, Pirš Pavel, Brumen Anton, Mlakar Milka, Senčar Klara in Horvat Vito.

— V Gradcu je umrla ga. Marija Ferk, vdova po šolskem ravnatelju Ferku, ki je svojčas služboval na ptujski mestni ljudski šoli.

— Petindesetletno svoje »male mature« namenjajo praznovati nekdanji ptujski gimnazisti učenci. G. nadučitelj Klemenčič je prevzel vodstvo priprav za to zanimivo proslavo.

Sokolstvo.

Proslava in vzdava spominskih kamnov v dom Sokola in Taboru v Ljubljani v dneh 7., 8. in 9. junija 1924.

Vso napredno javnost in sokolstvo nacionalno občinstvo opozarjamo, da je predprodaja vstopnic za svečanostne dni v Tiskovni zadrugi — Prešernova ulica. Občinstvo izven Ljubljane naj si pravočasno preskrbi vstopnice za svečano predstavo in akademijo v gledališču, ter za oba telovadna dneva na Taboru. — Vožnja na železnicih je polovična. Vsa društva naj naroče železniške izkaznice za polovično vožnjo direktno pri Jugoslovanskem Sokolskem savezu v Ljubljani. — V četrtek 5. t. m. ob 20. uri zvečer se vrši na Taboru skupna seja slavnostnega odbora z vsemi svojimi oddelki in pododdelki. Udeležba je za vse brate in sestre obvezna. Članstvo, katero se ni zaposleno in ki hoče pomagati, naj se zgleda v popoldanskih urah v pisarni na Taboru, da se jih dodeli v oddelke.

Cenji, starše pa prosimo, da svoje otroke, ki telovadijo in sodelujejo pri sceni »Osvobojenje«, pustje brezskrbno na telovadišču, ker se vrše skušnje in le njih navzočnost potrebna. — Priporočamo, da starši svoje otroke po končanih skušnjah sami spremljajo domov. — Slavnostni odbor. Sokol II. naznanja, da se vrši pogreb člana br. Franceta Slajpaha, katerega je v boju za našo narodno ujedinenje zadela krogla zahrbtnega morilca, dne 3. t. m. ob 6. uri. Članstvo se udeležijo pogreba v krolju. Zbirališče ob pol 6. uri na vrtu Narodnega doma.

»Ljubljanski Sokol« pozivlja svoje članstvo, da se udeležijo pogreba v Trbovljah padlih žrtve polnoštevilno v krolju. Pogreb se vrši danes ob 18. uri; zbirališče ob pol 18. uri na vrtu Narodnega doma. Zdravo! Odbor.

Sokolsko okrožje Ljubljana II. Okrožni zlet društev Ljubljana II. Kamnik, Komenda, Višnja gora, Št. Vid in Skarčeva se vrši v nedeljo 15. junija v Ljubljani. Popoldne ob 8. uri se vrši skušnja, popoldne ob 3. uri pa na Prulah (Sredina) javna telovadba, nato vrtna veselica. Prijatelji Sokolstva, udeležite se zleta polnoštevilno. Zdravo!

Ljubljanska porota.

Danes se je začela zopet porotna sežija. Predsednik senata je v. d. št. sod. svetnik Antloga, državno pravdnštvo zastopa dr. Domenico.

Obravnavala sta se dva slučaja. V prvem je šlo za hudodelstvo težke telesne poškodbe. Radi pomanjkanja dokazov so bili vsi obtoženci oproščeni.

V drugem slučaju pa je šlo za hudodelstvo ponarejanja in razpečevanja javnih kreditnih papirjev, ki se kaznuje z dosmrtno ječo. Sodba je izpadla jako milo. Franc Gabrenja, dijak trgovske šole, je dobil tri leta ječe, poostrene z enim postom mesečno. Mira Lenassijska, uradnica inspekcije dela in Ivan Merlak, trgovski pomočnik pa sta bila obsojena samo radi prestopka goljufije po § 461 k. z. in sicer vsak na tri mesece zopora. Ker šteje vsem trem preiskovalni zapor, v katerem se nahajajo še pet mesecev, sta bila zadnja dva takoj izpuščena. Obširneje poročilo sledi.

Novomeška porota.

Poletno porotno zasedanje se je začelo danes ob 9. popoldne. Predsedoval je predsednik okrožnega sodišča dr. Polensak, vonta sta bila sodni nadsvetnik Hrašovce in sodni svetnik Luzner, obtožitelj, namestnik državnega pravdnika Kovač, branitelja pa dr. Ivanetič in dr. Aladič.

Na zatočni klopi sedi 30letni izdelovalec krtac Franc Slemenik iz Ljubi pri Celju in invalid Josip Komplet, bivši nočni čuvaj, sedaj prekupevalec s sadjem iz Zavodni pri Celju. Obtožena sta tatvine manufakturnega blaga. V noči 16. na 17. novembra lanskega leta je bilo v Radnji udno skozi okno v trgovino Rudolfa Tratečarja in odneseno manufakturnega blaga v skupni vrednosti 21.215 dinarjev 50 par. Osumljen je bil obtoženi Komplet, ki je tisti dan kupoval v Tratečarjevi trgovini sir in se sumljivo ogledoval. Tudi zvečer so ga še videli v Radnji. Naslednjega dne ni bilo sledu o tatovih. Tamošnji orožniki stražmoister, ki si je takoj jutraj ogledal oropano trgovino, je bil imenja, da je trgovec Tratečar vlom fingiral, da bi dobil od zavarovalnice visoko zavarovalnico. Kasneje je bila ta domneva ovržena, ko je Tratečar 4. decembra m. l. opazil na sevniskem kolodvoru osumljenega Komleta v družbi z drugim obtožencem Slemenikom. Dal je takoj oba aretirati, toda sodišče in je zopet izpuščilo, ker jima ni moglo ničesar dokazati. Letos 4. januarja sta pa po izjavi pri obtožena oddala na postaji Blanca košaro. Komplet je vzel vozni listek do Rajhenburga. Slemenik pa je spremljal košaro v Zagreb. Košaro so spravili v skladišče. Trgovec Tratečar je obvestil policijo, ki je dva dni čakala na lastnika košare, pa ga ni bilo, čeravno je dal postreščku 100 dinarjev, da dvigne in zanesse košaro v Pejačevičevo ulico. Policija je nato košaro zaplenila in danes je košara kot corpus delicti v sodni dvorani. Obtožena odločno zanika vsako krivdo in udeležbo na tatvini. Porotnikom bo eno glavno vprašanje radi tatvine tule lastnine v zaklenjenem prostoru v družbi s tatinskimi tovaršim. Porotniki so po posvetovanju, ki je trajalo nad eno uro, vprašanje glede Slemenika zanikali, glede Komleta pa z osumnimi glasovi potrdili. Glede na ta izrek je sodni dvor obtožena Slemenika oprostil. Komleta pa obsodil na 18 mesecev težke ječe, poostrene vsakih 14 dni s postom in trdim ležiščem, in na povračilo stroškov.

Izpred sodišča.

ZARADI DIVJEGA PETELINA.

Med Rudnikom in Dobrunjami stoji lovcem dobro znani gozd floveca. Del tega gozda pripada prvi občini, del pa drugi. V vsakem delu je nastavljen poseben lovski čuvaj. — Meseca aprila t. l. se je oglašil v tem gozdu divji petelin. Čuli so ga enkrat v rudniškem, drugičkrat zopet v dobrunjskem gozdu. Dne 28. aprila je pet v rudniškem revirju. Radovednost je prignala gozdneza čuvaja Franceta Jagra v bližino drevesa. A kaj ugleda mož tam? — Čuvaj iz sosednega gozda Josip Martinc je stal s puško v roki. Seveda se je vnel takoj hud prepri, med katerim je zgrabil Marline Jagra za golačec. — Hujše nesreče ni bilo, vendar je prišla zadeva pred sodišče.

Martinc pravi, da ni kriv. Ni šel v sosedni revir za to, da bi petelina ustrelil, temveč zato, da bi videl, na kateri strani bo prihodnji dan pel, da ne bo svojega gospodarja po nepotrebnem vodil v gozd.

Priča Jager izpove, da je zasledil obdolženca kakih 130 korakov od meje s puško v roki, in sicer s cevjo naprej. Če je bila puška nabasana, ne ve. Ko ga je stal v odgovor, po kaj je prišel v tuli revir, mu je obdolženec odgovoril, da je prišel samo pogledat, na kateri strani bo petelina pel. Toda očala je imel na sebi, ki jih natakne vedno, kadar strelja. Če je nameraval obdolženec petelina ustreliti ali samo prepoditi, priča ne ve. Dosele obdolženca še ni nikdar videl loviti v tujem revirju.

Kar se tiče prične goltanca, ni imel obdolženec prijem takorekoč nikakih zilih posledic. »Samo malo bolelo me je, drugega ni bilo nič.«

Sodišče obdolženca oprosti, upravnika državnega pravdnštva pa prijavi vzklie.

ZARADI LESNIKOV IN ROZIN.

se je, kakor znano Helena Zadnikar že enkrat zagovarjala. Razprava je bila takrat v svrhu zaslišanja prič preložena in se danes nadaljuje.

Zasliši se priča Silva Z., učenka in ta izpove: »Tistega dne sva z obdolženko prodajali kokoši. Obdolženka je prodala petelina, jaz pa koka. Izkupilek je obdržal vsaka sama. Na Vodnikovem trgu sva se poslovili, ker so se naša pota ločila. Takoj na to sem kupila na Vodnikovem trgu nekaj masla, tako, da bi me bila obdolženka še lahko videla, ako bi bila prišla kmalu iz trgovine. Čaka je pa nisem. Ako ona to trdi, govori nerazumno.«

Priča Česnar izpove se bolj obremenljivo za obdolženko. »Ko sem ji izstavil listek za blagajno, se mi je njeno obnašanje takoj zdelo sumljivo in že v začetku sem sumil, da jo misli popihati, ne da bi plačala. Zato sem jo od strani opazoval. Bila je sicer iskala — vsaj navidezno — v svoji taški, toda kaj, ne vem. Umikala se je vedno bolj proti vratom, in ko je nekaj minut pozneje neka gospa odšla, je obdolženka hitro smuknila na cesto. Jaz pa sem jo ubral za njo. Bila je že kakih deset korakov oddaljena od trgovine, ko sem jo dohitel.«

Sodba: »Štiri dni zopora imate, ker ste hoteli trgovcu lesnike in rozine odnesti, ne da bi plačali!«

NESREČEN ZAKONSKI MOZ.

Šestdesetletni upokojenec državne železnice K. ima hudo ženo. Njegova hči polovica je od njega dvajset let mlajša in to je najbrže vzrok disharmonije, ki vstaja med zakoncem. Mož je, kakor pravi sam, slaboten, da ga vsak otrok lahko nabije. Zato je umljivo, da se pogostokrat koda zakonski prepri s tem, da dobi starijavi mož od svoje boljše polovice batine. Tako se je zgodilo tudi sedmega in desetega maja, samo da je v teh slučajih prišla tudi ženi za neka gospodinja na pomoč. Nategli se sta tako, da je moral vsi krvav pobegniti iz stanovanja. S tem je pa močevje potrepeljivo st. konec. Vložil je tožbo za ločitev zakona, poleg tega pa preganja svoji nasprotnici iz kazenskega radi lahke telesne poškodbe in žaljenja časti. Ker obdolženki tajita, in se sodišču stvar ne zdi še dovolj pojasnjena, se obravnava v svrhu zaslišanja nadaljnjih prič preloži.

UKRADENA KOKOS.

Sodnik: »Kadar Josipina, kokos ste vzeli Mariji Skoda, tam na Sv. Petra n. stru, ki pa ni bila vaša.«

Obdolženka: »O, bla, bla, zspud. Bila sem jo od Marije Gruđen. To je bilo približno o veliki noči. Čez nekaj časa mi je kokos izginila, kmalu pa jo vidim pri Mariji Gruđen. Vzajem jo, ne da bi komu kaj rekla. Vzela sem jo, ker imam pravico do nje. Saj je vendar moja.«

Marija Gruđen, kot priča zaslišana, pravi obdolženkin zagovor v polnem obsegu. Nato nastopi priča Marija Skoda, preteka zvedna oškodovanka. Bridke solze preteka pravi pa tako, da je že lahko mogoče, da je obdolženka kokos preje kupila, da je torej, če so postavte take, kokos sedaj še vedno njena. »Ampak jest sem jo kupila na trgu od neznane ženske. Kaj morem jest zata, če jo ji je una ukradla!«

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani
javlja tužno vest, da je dne 1. junija t. l. preminul njen vzoren
uradnik, gospod

Boltavzar Žarko

Ohranjen mu bodi blag spomin!

Ljubljana, 2. junija 1924.

Uradništvo Kmetske posojilnice ljubljanske okolice
v Ljubljani poroča pretužno vest o trpki izgubi svojega vzor-
značaja, kolega, gospoda

Boltavzar Žarko

ki je dne 1. junija t. l. nenadoma preminul.

Trajen mu spomin!

Ljubljana, 2. junija 1924.

†
Ph. mag. Franc Šlajpah
oblastni tajnik,

Junaki, pali v boju za idejo jugoslovanskega nacionalizma, na dan razvitja prapora trboveljske
Orjune v Trbovljah, dne 1. junija 1924.

Vsa Orjuna plaka za svojimi najboljšimi brati.
Slava jim in večna pamjat!

†
Stanko Žnidarsič
oblastni čelnik,

†
Žarko Boltavzer
glavar Orjune v Šiški.

**Oblastni Odbor Orjuna
za Slovenijo.**

netočnih in dragih
Ne kupujte VOZNIH REDOV!

Prihodnji mesec

izide po vsej Sloveniji naj-
bolj razširjen in priljubljen

VOZNI RED

vseh železniških, poštinih in
avtomobilnih prog v Sloveniji

s kurzno karto.

Sestavljen po
najnovejših
podatkih

Cena

samo **8 Din.**

Preprodajalci popust kot pri zadnji izdaji

Naročila sprejema

Zvezna tiskarna in knjigarna
LJUBLJANA : Wolfova ulica št. 1

Ravnokar je izšel I. del slovitega
zgodovinskega romana

NOVO! Poslednji dnevi NOVO! Pompejev

od **E. L. Buwer**, kot 24. zvezek **Splošne knjiž-
nice** ter stane broširan **Din 30**—
vezan **Din 36**—
s poštino **Din 1-20** več.

II. del izide v najkrajšem času!

Naročila sprejema

ZVEZNA KNJIGARNA
LJUBLJANA, MARIJIN TRG 8.

Za birmance!

Lepa darila

dobe
botri in botrice
najceneje v veliki izbiri
pri najstarejši ljubljanski
trgovni

Lud. Černe,
trgovina ur in zlatnine
Ljubljana,
Wolfova ulica št. 3.

Botri, pozor! Za birmo!

Najboljše in najcenejše obleke za birmance v vseh velikostih in
največji izbiri Vam nudi priznana solidna trdka

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, DVORNI TRG 3

Vedno v zalogi angleško in češko sukno, elegantni modni vzorci, razno
moško perilo in drugo manufakturno in modno blago po konku-
renčnih cenah. — Lister v vseh barvah, dalje surova svila, panama,
platno, rips i. t. d. za obleke v ogromni izbiri.

Blagovolite si ogledati zalogo!

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed **Din 5**—; vsaka
nadajna beseda 25 para z davščino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

Prodajam

Pisalne mize

in omara za knjige ter razno
drugo pohištvo po nizki ceni
naprodaj pri Ivan Napast, Viš-
marje 76 pri Ljubljani.

Lepa vrtnarija

s celim inventarjem, na jako
prometnem kraju v Mariboru
se radi boleznijo ugodno prodaja.
Stanovanje takoj na razpolago.
Poizve se pri g. Andreju Sošiču,
Maribor Trdnova ul. št. 3.

Prodajam drva

za kurjavo (odrezki od žage in
parket) in žaganje od trdega
lesa dokler traja zaloga po zni-
žani ceni. Ivan Šiška, tovarna
parket in parna žaga, Ljubljana,
Metelkova ulica 4.

Spalno sobo

in kuhinjo, popolnoma novo
elegančno, prodam. Kje, pove
uprava „Narodnega Dnevnika“.

Dobermani,

rjavi, čistokrvni z rodovnikom,
3 mesece stari, naprodaj. Ogla-
dajo se: Pot na Loko 4 (Trnovo).

Hiša,

enonadstropna z gostilno in
mesarijo v industrijskem kraju
Slovenije, ter mesarija na Hrvat-
skem v prometnem kraju. Naslov
v upravi lista.

Kupim

Krojaško pupo

dobro ohranjeno, kupim takoj.
Ponudbo s ceno na naslov:
Jakob Mandeljc, krojaški moj-
ster, Bohinjska Bela.

Kupujem okrogel les

(hlode) za žago od vseh vrst
listnatega drevja posebno hrast
in bukov vedno vsako množi-
no po najvišjih dnevnih cenah.
Ozira se le na ponudbe z na-
vedbo cene, množine in kvali-
tete franko vagon nakladalna
postaja Ivan Šiška, tovarna
parket in parna žaga, Ljubljana,
Metelkova ulica 4.

Službe

Skladiščnik,

event. trg. sodelavnik za špece-
rijsko stroko, vojašnice prost,
išče primerne mesta najraje
v Ljubljani. Ponudbe je poslati
na upravo lista pod šifro „Agi-
len“.

Krojaškega vajenca

sprejme takoj z oskrbo po do-
govoru. Rudolf Ribizelj, krojač,
Brnica, p. Dol pri Hrastniku.

Gospodinja

išče primerne službe, najraje
pri starejšemu samskemu go-
spodu. Gre tudi k vdovcu z 1—2
otrokoma. Nastop takoj. Cenj.
ponudbe pod šifro „Varčna
gospodinja“ na upr. tega lista.

Pisarniška moč,

dobra, absolventinja „Slovenske
trgovske šole“ išče mesta v Ljub-
ljani. Gre za par mesecev brez-
plačno. Ponudbe pod „Pisarniška
moč“ na upravo lista.

2-3 mizarske pomočnike

boljše moči, sprejme takoj Ivan
Leskovar, mizar v Trbovljah.

Trgovski vajenec

se takoj sprejme v trgovino z
mešanim blagom pri Josip Lan-
geršek v Marenbergu. Učna do-
ba 3 leta, hrana in stanovanje
v hiši.

Stanovanja

Sobo

oddam solidnemu gospodu, Res-
ljeva cesta 12/1. levo.
Istotam se prodaja tudi jedilni
servis in servis za kavo.

Stanovanje!

Mizarski pomočnik, oženjen
brez otrok, soliden in priden v
svoji obrti, išče stanovanje z
eno sobo in kuhinjo v Ljubljani
ali bližini mesta. Pripravljen bi
bil v ta namen, da bi eventu-
elne popravke (mizarske stroke)
vse sam popravil. Cenj. ponud-
be prosim pod „Ivan“ izžanska
cesta 23. Ljubljana.

Gospodična

išče malo sobico ali kuhinjo v
mestu. Odgovori pismeno pod
šifro „Mirna“ na upravo lista
ali ustmeno istotam.

Mesečno sobo

s posebnim vzhodom in elek-
trično razsvetljavo v sredin-
dično, ki hrepeni po planinah.
Vse mesto išče gospodična. Po-
nudbe pod šifro „Mesečna soba“
na upravo lista.

Dopisi

Samski mladenič,

27 let star, priključuje znanja
in npr. razsvetljavo v sredin-
dično, ki hrepeni po planinah.
Vse mesto išče gospodična. Po-
nudbe pod šifro „Mesečna soba“
na upravo lista.

Mladenič

navdušen turist išče znanja z
mlado, življenja polno gospo-
dično, ki hrepeni po planinah.
Vse mesto išče gospodična. Po-
nudbe pod šifro „Mesečna soba“
na upravo lista.

Razno

30.000 Din

posojila proti visokim obrestim
na prvo mesto išče trgovec v
svrhu razširjenja podjetja. Po-
nudbe pod „Sigurno posojilo“
na upravo lista.

Restavracija - Velesejem.

Za dobo letošnjega velesejma
od 15. do 25. avgusta se odda
v najem restavracija na sejmi-
šču in tudi manjši vinotoc.
Informacije daje med 11 in 12 uro
dopolne ravnanje velesejskega
skupnega urada.

Oglasi v „Narodnem Dnevniku“ imajo velik uspeh!